

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे

प्रथमंकाण्डं.....3

1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रश्नः – पुनराधानं.....3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायाम् पद पाठे

प्रथमकाण्डं

1.5 प्रथमकाण्डेपञ्चमः प्रश्नः – पुनराधानं

1.5.1.1

दे॒वासुराः सं॑य॒त्ता आ॒सन्ते दे॒वा वि॒जय॑मु॒पय॑न्तोऽग्नौ वामं व॑सु सं
न्यद॑धते॒दमु नो॑ भविष्यति यदि नो जे॒ष्यन्तीति॑ तदग्नि॒र्न्यका॑मयत
तेनापा॑*क्रामत् तद्दे॒वा विजि॑त्या*वरु॒रुथ्स॑माना अन्वा॒यन् तद॑स्य
सह॒साऽऽदि॑त्सन्त सोऽरो॒दीद्य॑दरो॒दीत् तद् रु॒द्रस्य॑ रु॒द्रत्वं

यद॑श्च॒शीय॑त तद् – [] 1

1.5.1.1 (Padam)

दे॒वासुरा॑ इति देव – असुराः । सं॑य॒त्ता इति॑ सं – य॒त्ताः । आ॒सन् ।
ते । दे॒वाः । वि॒जय॑मिति वि – ज॒यम् । उ॒पय॑न्त इत्युप – य॒न्तः ।
अ॒ग्नौ । वा॒मम् । व॒सु । स॒म् । नी॒ति । अ॒दध॑त । इ॒दम् । उ । नः ।

भविष्यति । यदि । नः । जेष्यन्ति । इति । तत् । अग्निः । नीति ।
अकामयत् । तेन । अपेति । अक्रामत् । तत् । देवाः ।
विजित्येति वि – जित्य । अवरुरुथ्समाना इत्यव – रुरुथ्समानाः ।
अन्विति । आयन् । तत् । अस्य । सहसा । एति । अदिथ्सन्त ।
सः । अरोदीत् । यत् । अरोदीत् । तत् । रुद्रस्य । रुद्रत्वमिति
रुद्र – त्वम् । यत् । अश्रु । अशीयत् । तत् । 1 (50)

1.5.1.2

रजतं हिरण्यमभवत् तस्माद्-रजतं हिरण्यमदक्षिण्यमश्रुजं हि
यो बर्हिषि ददाति पुराऽस्य संवत्सराद् गृहे रुदन्ति तस्माद्-
बर्हिषि न देयं सोऽग्निरब्रवीद्-भाग्यसान्यथ व इदमिति
पुनराधेयं ते केवलमित्यब्रुवन्-नृध्नवत् खलु स इत्यब्रवीद्यो
मद्देवत्यमग्निमादधाता इति तं पूषाऽऽधत्त तेन – [] 2

1.5.1.2 (Padam)

रजतम् । हिरण्यम् । अभवत् । तस्मात् । रजतम् । हिरण्यम् ।
अदक्षिण्यम् । अश्रुजमित्यश्रु – जम् । हि । यः । बर्हिषि ।

ददाति । पुरा । अस्य । संवत्सरादिति सं – वत्सरात् ।
 गृहे । रुदन्ति । तस्मात् । बर्हिषि । न । देयम् । सः । अग्निः ।
 अब्रवीत् । भागी । असानि । अथ । वः । इदम् । इति ।
 पुनराधेयमिति पुनः – आधेयम् । ते । केवलम् । इति । अब्रुवन् ।
 ऋध्नवत् । खलु । सः । इति । अब्रवीत् । यः । मदेवत्यमिति
 मत् – देवत्यम् । अग्निम् । आदधाता इत्या – दधातै । इति । तम् ।
 पूषा । एति । अधत्त । तेन । 2 (50)

1.5.1.3

पूषाऽऽर्धोत् तस्मात् पौष्णाः पशव उच्यन्ते तं त्वष्टाऽऽधत्त तेन
 त्वष्टाऽऽर्धोत् तस्मात् त्वाष्ट्राः पशव उच्यन्ते तं मनुराऽऽधत्त तेन
 मनुरार्धोत् तस्मान्मानव्यः प्रजा उच्यन्ते तं धाताऽऽ*धत्त तेन
 धाताऽऽ*र्धोत् सँवत्सरो वै धाता तस्मात् सँवत्सरं प्रजाः
 पशवोऽनु प्र जायन्ते य एवं पुनराधेयस्यर्द्धिँ वेद – [] 3

1.5.1.3 (Padam)

पू॒षा । आ॒ध॒र्नो॒त् । तस्मा॑त् । पौ॒ष्णाः । प॒शवः॑ । उ॒च्यन्ते॑ । तम् ।
त्व॒ष्टा । ए॒ति । अ॒ध॒त्त । ते॒न । त्व॒ष्टा । आ॒ध॒र्नो॒त् । तस्मा॑त् । त्वा॒ष्ट्राः ।
प॒शवः॑ । उ॒च्यन्ते॑ । तम् । म॒नुः । ए॒ति । अ॒ध॒त्त । ते॒न । म॒नुः ।
आ॒ध॒र्नो॒त् । तस्मा॑त् । मा॒न॒व्यः । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । उ॒च्यन्ते॑ ।
तम् । धा॒ता । ए॒ति । अ॒ध॒त्त । ते॒न । धा॒ता । आ॒ध॒र्नो॒त् । सं॒व॒थ्स॒र इति॑
सं – व॒थ्स॒रः । वै । धा॒ता । तस्मा॑त् । सं॒व॒थ्स॒रमि॒ति सं – व॒थ्स॒रम् ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । प॒शवः॑ । अ॒नु । प्रे॒ति । जा॒यन्ते॑ । यः । ए॒वम् ।
पुन॒राधे॒यस्ये॑ति पुनः – आ॒धे॒यस्य॑ । ऋ॒द्धिम् । वे॒द । 3 (50)

1.5.1.4

ध॒र्नो॒त्ये॒व यो॑ऽस्यै॒वं ब॒न्धु॒तां वे॒द ब॒न्धु॒मान् भ॒वति॑ भा॒गधे॒यं वा
अ॒ग्नि॒रा॒हि॒त इ॒च्छ॒मा॒नः प्र॒जां प॒शून् य॒ज॒मा॒नस्यो॑प दो॒द्रावो॑द्वा॒स्य पुन॒रा
द॒धी॒त भा॒गधे॒ये॒नै॒वैन॑ꣳ स॒म॒र्द्ध॒य॒त्यथो॑ शान्ति॒रे॒वा॒स्यै॒षा पुन॑र्व॒स्वो॒रा
द॒धी॒तै॒तद्वै पुन॑राधे॒यस्य॑ नक्ष॒त्रं य॑त् पुन॑र्व॒सू स्वा॒या॒मे॒वैनं॑
दे॒वता॑या॒मा॒धाय॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सी भ॒वति॑ द॒र्भे () रा द॒धा॒त्य॒या॒त॒या॒म॒त्वा॒य

द॒र्भे॒रा द॒धा॒त्यद्भ्य॑ ए॒वैन॑मोष॒धीभ्यो॑ ऽवरु॒ध्या ऽऽ*ध॑त्ते पञ्च॒कपालः॑
पुरो॒डाशो॑ भवति पञ्च॒ वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभ्य॑ ए॒वैन॑मवरु॒ध्याऽऽ*ध॑त्ते । 4

1.5.1.4 (Padam)

ऋ॒ध्नोति॑ । ए॒व । यः । अ॒स्य । ए॒वम् । ब॒न्धुता॑म् । वे॒द । ब॒न्धुमा॑निति
ब॒न्धु – मा॒न् । भवति॑ । भा॒गधे॑यमिति॑ भा॒ग – धे॑यम् । वै । अ॒ग्निः ।
आ॒हित॑ इत्या – हि॒तः । इ॒च्छ॒मानः॑ । प्र॒जामि॑ति प्र–जा॒म् । प॒शून् ।
यज॑मानस्य । उपे॑ति । दो॒द्राव॑ । उ॒द्वा॒स्येत्यु॑त् – वा॒स्य । पुनः॑ । ए॒ति ।
द॒धीत॑ । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग – धे॑येन । ए॒व । ए॒नम् । स॒मिति॑ ।
अ॒र्धय॑ति । अथो॒ इति॑ । शान्तिः॑ । ए॒व । अ॒स्य । ए॒षा । पुन॑र्वस्वोरिति॑
पुनः॑ – वस्वोः॑ । ए॒ति । द॒धीत॑ । ए॒तत् । वै । पुन॑राधे॒यस्ये॑ति
पुनः॑ – आ॒धेय॑स्य । नक्ष॒त्रम् । यत् । पुन॑र्वसू इति पुनः॑ – व॒सू ।
स्वा॒याम् । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑याम् । आ॒धाये॑त्या – धा॒य ।
ब्र॒ह्मव॑र्चसीति॑ ब्र॒ह्म – व॑र्चसी । भवति॑ । द॒र्भेः () । ए॒ति । द॒धाति॑ ।
अ॒यात॑याम॒त्वाये॑त्यया॒तयाम॑ – त्वा॒य । द॒र्भेः । ए॒ति । द॒धाति॑ । अ॒द्भ्य
इत्य॑त् – भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । ओष॑धीभ्यः इत्योष॑धि – भ्यः ।

अवरु॑ध्येत्य॑व – रु॒ध्य । ए॒ति । ध॒त्ते । पञ्च॑क॒पाल इति॑
पञ्च॑ – क॒पालः । पु॒रोडा॑शः । भ॒वति॑ । पञ्च॑ । वै । ऋ॒तवः॑ ।
ऋ॒तुभ्य॑ इत्यृ॒तु – भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । अवरु॑ध्येत्य॑व – रु॒ध्य ।
ए॒ति । ध॒त्ते । 4 (75)

(अ॒शी॒यत॑ तत्– ते॒न–वे॒द– द॒र्भैः पञ्च॑विं॒शति॑श्च) (A1)

1.5.2.1

परा॑ वा ए॒ष य॒ज्ञं प॒शून् व॒पति॑ यो॒ऽग्नि॑मु॒द्वास॑यते पञ्च॑क॒पालः
पु॒रोडा॑शो भ॒वति॑ पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः पा॒ङ्क्ताः॑ प॒शवो॑ य॒ज्ञमे॒व प॒शून्व रु॒न्धे
वी॒रहा॑ वा ए॒ष दे॒वानां॑ यो॒ऽग्नि॑मु॒द्वास॑यते न वा ए॒तस्य॑ ब्रा॒ह्मणा
ऋ॒ताय॑वः पु॒रान्न॑मक्षन् प॒ङ्क्त्यो॑ या॒ज्यानु॑वा॒क्या भ॑वन्ति पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः
पा॒ङ्क्तः॑ पु॒रुषो॑ दे॒वाने॒व वी॒रं नि॒रव॑दाया॒ग्निं पु॒नरा – [] 5

1.5.2.1 (Padam)

प॒रेति॑ । वै । ए॒षः । य॒ज्ञम् । प॒शून् । व॒पति॑ । यः । अ॒ग्निम् ।
उ॒द्वास॑यत इत्यु॒त् – वा॒सय॑ते । पञ्च॑क॒पाल इति॑ पञ्च॑ – क॒पालः ।
पु॒रोडा॑शः । भ॒वति॑ । पा॒ङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । पा॒ङ्क्ताः॑ । प॒शवः॑ । य॒ज्ञम् ।

ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वी॒रहेति॑ वी॒र – हा । वै । ए॒षः ।
 दे॒वाना॑म् । यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वास॑यत इत्यु॒त् – वा॒सय॑ते । न । वै ।
 ए॒तस्य॑ । ब्रा॒ह्मणाः । ऋ॒ताय॑व इत्यृ॒त-य॑वः । पु॒रा । अ॒न्नम् । अ॒क्षन् ।
 प॒ङ्क्त्यः॑ । या॒ज्यानु॑वाक्या इति या॒ज्या – अ॒नुवा॑क्याः । भ॒वन्ति॑ ।
 पा॒ङ्कः । य॒ज्ञः । पा॒ङ्कः । पु॒रुषः॑ । दे॒वान् । ए॒व । वी॒रम् । नि॒रव॑दायेति
 निः – अ॒वदा॑य । अ॒ग्निम् । पु॒नः । ए॒ति । 5 (50)

1.5.2.2

ध॒त्ते श॒ताक्ष॑रा भ॒वन्ति॑ श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑ श॒तेन्द्रि॑य आ॒युष्ये॑वेन्द्रि॒ये
 प्र॒ति ति॑ष्ठति य॒द्वा अ॒ग्निरा॑हि॒तो न॑र्ध्यते ज्या॒यो भा॒गधे॑यं नि॒काम॑यमा॒नो
 य॒दाग्ने॑यꣳ स॒र्वं भ॑वति सै॒वास्य॑र्द्धिः सं वा ए॒तस्य॑ गृ॒हे वा॒क्स्सृ॑ज्यते
 योऽग्नि॑मु॒द्वास॑यते स वा॒चꣳ सꣳ सृ॒ष्टां य॑ज॒मान॑ ई॒श्वरोऽनु॑ प॒राभ॑वितो
 वि॒भक्त॑यो भ॒वन्ति॑ वा॒चो वि॑धृत्यै यज॒मान॑स्या-प॒राभा॑वाय – [] 6

1.5.2.2 (Padam)

ध॒त्ते । श॒ताक्ष॑रा इति श॒त – अ॒क्षराः॑ । भ॒वन्ति॑ । श॒तायु॑रिति
 श॒त – आ॒युः । पु॒रुषः॑ । श॒तेन्द्रि॑य इति श॒त – इन्द्रि॑यः । आ॒युषि॑ ।

ए॒व । इ॒न्द्रि॒ये । प्र॒ती॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ति॒ । यत् । वै । अ॒ग्निः । आ॒हि॒त॒
इ॒त्या – हि॒तः । न । ऋ॒द्ध्य॒ते॒ । ज्या॒यः । भा॒ग॒धे॒य॒मि॒ति॒
भा॒ग – धे॒य॒म् । नि॒का॒म॒य॒मा॒न॒ इति॒ नि – का॒म॒य॒मा॒नः । यत् ।
आ॒ग्ने॒य॒म् । स॒र्व॒म् । भ॒व॒ति॒ । सा । ए॒व । अ॒स्य॒ । ऋ॒द्धिः । स॒मि॒ति॒ ।
वै । ए॒त॒स्य॒ । गृ॒हे । वाक् । सृ॒ज्य॒ते॒ । यः । अ॒ग्नि॒म् । उ॒द्वा॒स॒य॒त॒
इ॒त्यु॒त् – वा॒स॒य॒ते॒ । सः । वा॒च॒म् । स॒ꣳसृ॒ष्टा॒मि॒ति॒ सं – सृ॒ष्टा॒म् ।
य॒ज॒मा॒न॒ । ई॒श्वरः॑ । अ॒न्वि॒ति॒ । प॒रा॒भ॒वि॒तो॒रि॒ति॒ प॒रा – भ॒वि॒तोः॑ ।
वि॒भ॒क्त॒य॒ इति॒ वि – भ॒क्त॒यः॑ । भ॒व॒न्ति॒ । वा॒चः । वि॒धृ॒त्या॒ इति॒
वि – धृ॒त्यै॑ । य॒ज॒मा॒न॒स्य॒ । अ॒प॒रा॒भा॒वा॒ये॒त्या॒प॒रा – भा॒वा॒य॒ । 6 (50)

1.5.2.3

वि॒भ॒क्तिं॑ क॒रो॒ति॒ ब्र॒ह्मै॒व तद॑क॒रु पा॒ꣳशु॑ य॒ज॒ति॒ यथा॑ वा॒मं वँ॒सु
वि॒वि॒दा॒नो गृ॒ह॒ति॒ तादृ॑गे॒व तद॑ग्निं प्र॒ति स्वि॒ष्ट॒कृतं॑ नि॒रा॒ह यथा॑ वा॒मं
वँ॒सु वि॒वि॒दा॒नः प्र॒का॒शं जि॒ग॒मि॒ष॒ति॒ तादृ॑गे॒व तद्वि॑भ॒क्ति॒मु॒क्त्वा
प्र॒या॒जे॒न व॑षट्क॒रो॒त्या॒य॒त॒ना॒दे॒व नै॒ति य॒ज॒मा॒नो वै पु॒रो॒डा॒शः प॒श॒व॑
ए॒ते आ॒हु॒ती॒ यद॑भितः पु॒रो॒डा॒श॒मे॒ते आ॒हु॒ती – [] 7

1.5.2.3 (Padam)

वि॒भक्ति॑मि॒ति वि – भ॒क्ति॒म् । क॒रो॒ति॒ । ब्र॒ह्म॑ । ए॒व । तत् । अ॒कः॑ ।
उपा॑ञ्चि॒त्युप॑-अ॒ञ्शु॑ । य॒ज॒ति॒ । य॒था॑ । वा॒मम् । व॒सु॑ । वि॒वि॒दा॒नः॑ ।
गू॒ह॒ति॒ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । अ॒ग्नि॒म् । प्र॒ती॒ति॒ । स्वि॒ष्ट॒कृ॒त॒मि॒ति॒
स्वि॒ष्ट- कृ॒त॒म् । नि॒रि॒ति॒ । आ॒ह॒ । य॒था॑ । वा॒मम् । व॒सु॑ । वि॒वि॒दा॒नः॑ ।
प्र॒का॒श॒मि॒ति॒ प्र – का॒श॒म् । जि॒ग॒मि॒ष॒ति॒ । ता॒दृक् । ए॒व । तत् ।
वि॒भक्ति॑मि॒ति वि – भ॒क्ति॒म् । उ॒क्त्वा॑ । प्र॒या॒ज॒े॒ने॒ति॒ प्र – या॒ज॒े॒न॑ ।
व॒षट् । क॒रो॒ति॒ । आ॒य॒त॒ना॒दि॒त्या॑ – य॒त॒ना॒त् । ए॒व । न॒ । ए॒ति॒ ।
य॒ज॒मा॒नः॑ । वै । पु॒रो॒डा॒शः॑ । प॒श॒वः॑ । ए॒ते॒ इति॑ ।
आ॒हु॒ती॒ इ॒त्या – हु॒ती॒ । यत् । अ॒भि॒तः॑ । पु॒रो॒डा॒श॒म् । ए॒ते॒ इति॑ ।
आ॒हु॒ती॒ इ॒त्या – हु॒ती॒ । 7 (50)

1.5.2.4

जु॒हो॒ति॒ य॒ज॒मा॒न॒मे॒वो॒भ॒य॒तः॑ प॒शु॒भिः॑ परि॑ गृ॒ह्णा॒ति॒कृ॒त॒य॒जुः॑ सं
भृ॒त॒सं॒भा॒र॒ इ॒त्या॒हु॒र्न॑ सं॒भृ॒त्याः॑ सं॒भा॒रा न॑ य॒जुः॑ क॒र्त॒व्य॑मि॒त्यथो॑ ख॒लु
सं॒भृ॒त्या ए॒व सं॒भा॒राः॑ क॒र्त॒व्यं॑ य॒जु र्य॒ज्ञ॒स्य॑ स॒मृ॒द्ध्यै॑ पु॒न॒र्नि॒ष्कृ॒तो॑ रथो॒

दक्षिणा पुनरुत्थस्यूतं वासः पुनरुत्थसृष्टोऽनङ्वान् पुनराधेयस्य
समृद्ध्यै सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वा इत्यग्निहोत्रं जुहोति
यत्रयत्रैवास्य न्यक्तं तत - [] 8

1.5.2.4 (Padam)

जुहोति । यजमानम् । एव । उभयतः । पशुभिरिति पशु - भिः ।
परीति । गृह्णाति । कृतयजुरिति कृत - यजुः । संभृतसंभार इति
संभृत - संभारः । इति । आहुः । न । संभृत्या इति सं - भृत्याः ।
संभारा इति सं-भाराः । न । यजुः । कर्तव्यम् । इति । अथो इति ।
खलु । संभृत्या इति सं - भृत्याः । एव । संभारा इति सं-भाराः ।
कर्तव्यम् । यजुः । यज्ञस्य । समृद्ध्यै इति सं - ऋद्ध्यै ।
पुनर्निष्कृत इति पुनः - निष्कृतः । रथः । दक्षिणा ।
पुनरुत्थस्यूतमिति पुनः - उत्थस्यूतम् । वासः । पुनरुत्थसृष्ट इति
पुनः - उत्थसृष्टः । अनङ्वान् । पुनराधेयस्येति पुनः - आधेयस्य ।
समृद्ध्यै इति सं - ऋद्ध्यै । सप्त । ते । अग्ने । समिध इति
सं - इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । अग्निहोत्रमित्यग्नि - होत्रम् ।

जु॒होति॑ । य॒त्रय॒त्रेति॑ य॒त्र-य॒त्र । ए॒व । अ॒स्य । न्य॒क्तमि॒ति॒
नि - अ॒क्तम् । ततः॑ । 8 (50)

1.5.2.5

ए॒वैन॒मव॑ रु॒न्धे वी॒रहा॑ वा ए॒ष दे॒वानां॑ ँ॒ग्निमु॒द्वास॑यते॒ तस्य॑ व॒रुण॑
ए॒वर्ण॑यादा॒ग्निवा॒रुण-मे॑कादशकपालमनु॒ निर्व॑पेद्यं चै॒व ह॑न्ति
यश्चा॒स्यर्ण॑यातौ भा॒गधे॑येन प्रीणाति॒ नाऽऽर्ति॑माच्छति॒ यज॑मानः । 9

1.5.2.5 (Padam)

ए॒व । ए॒नम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वी॒रहे॑ति वी॒र - हा । वै । ए॒षः ।
दे॒वाना॑म् । यः । अ॒ग्निम् । उ॒द्वास॑यत इत्युत् - वा॒सय॑ते । तस्य॑ ।
व॒रुणः॑ । ए॒व । ऋ॒णया॑दित्यृण - यात् ।
आ॒ग्निवा॒रुणमि॒त्याग्नि॑ - वा॒रुणम् ।
ए॒काद॑शकपालमि॒त्येका॑दश - क॒पालम् । अनु॑ । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
यम् । च । ए॒व । ह॑न्ति । यः । च । अ॒स्य । ऋ॒णया॑दित्यृण - यात् ।
तौ । भा॒गधे॑येनेति॒ भाग॑ - धे॒येन॑ । प्री॒णाति॑ । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति ।
ऋ॒च्छति॑ । यज॑मानः । 9 (36)

(आ-ऽपराभावाय-पुरोडाशमेते-आहुती-ततः-षट्त्रिंशच्च) (A2)

1.5.3.1

भूमि॑ भू॒म्ना द्यौ॑ वरि॒णाऽन्तरि॑क्षं महि॒त्वा ।

उप॒स्थे ते दे॒व्यदि॑ते ऽग्नि॒मन्नाद॑मन्नाद्याया ऽऽद॒धे । आ॒ऽयं गौः॑

पृ॒श्नि॒र॒क्र॒मी॒द॒सन॑न् मा॒तरं॑ पु॒नः । पि॒तरं॑ च प्र॒यन्त्सु॑वः । त्रिं॒शब्द॑म

वि रा॒जति॑ वाक् प॒तङ्गाय॑ शि॒श्रिये॑ । प्र॒त्यस्य॑ वह॒ द्युभिः॑ । अ॒स्य

प्रा॒णाद॑पा॒न॒त्यन्त॑श्चरति रो॒चना॑ । व्य॒ख्यन्॑ महि॒षः सु॑वः । यत्त्वा-[] 10

1.5.3.1 (Padam)

भूमिः॑ । भू॒म्ना । द्यौः॑ । वरि॒णा । अ॒न्तरि॑क्षम् । महि॒त्वेति॑ महि-त्वा ।

उप॒स्थ इत्यु॑प - स्थे । ते । दे॒वि । अ॒दि॒ते । अ॒ग्निम् ।

अ॒न्नाद॑मित्यन्न - अ॒दम् । अ॒न्नाद्या॑येत्यन्न - अ॒द्याय॑ । एति॑ ।

द॒धे । एति॑ । अ॒यम् । गौः॑ । पृ॒श्निः । अ॒क्र॒मीत् । अ॒सन॑त् ।

मा॒तरम् । पु॒नः । पि॒तरम् । च । प्र॒यन्निति॑ प्र - यन् । सु॑वः ।

त्रिं॒शत् । धाम॑ । वी॒ति । रा॒जति॑ । वाक् । प॒तङ्गाय॑ । शि॒श्रिये॑ ।

प्र॒तीति॑ । अ॒स्य । वह॑ । द्युभि॒रिति॑ द्यु - भिः । अ॒स्य ।

प्रा॒णादि॑ति॒ प्र – अ॒नात् । अ॒पा॒न॒तीत्य॑प – अ॒न॒ती । अ॒न्तः । च॒र॒ति॒ ।
रो॒च॒ना । वी॒ति॒ । अ॒ख्य॑त् । म॒हि॒षः । सु॒वः । यत् । त्वा । 10 (50)

1.5.3.2

क्रु॒द्धः प॒रो॒वप॑ म॒न्यु॒ना यद॑व॒र्त्या । सु॒क॒ल्प॑म॒ग्ने तत्त॑व
पुन॑स्त्वो॒द्दी॒प॒याम॑सि ।
यत्ते॑ म॒न्यु॒प॒रो॒प्त॑स्य पृ॒थि॒वीम॑नु॒ दध्व॑से ।
आ॒दि॒त्या वि॒श्वे तद्दे॒वा वस॑वश्च॒ समा॑भ॒रन् ।
म॒नो ज्यो॑ति॒ र्जु॒ष॒ता॒मा॒ज्यं वि॑च्छिन्नं॒ यज्ञ॑ꣳ स॒मि॒मं द॑धातु ।
बृ॒ह॒स्प॒ति॒स्त॒नु॒ता॒मि॒मं नो॑ वि॒श्वे दे॒वा इ॒ह मा॑दयन्तां ।
स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धः स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्त – [] 11

1.5.3.2 (Padam)

क्रु॒द्धः । प॒रो॒वपे॑ति॒ परा॑ – उ॒प॒व॒ । म॒न्यु॒ना॑ । यत् । अ॒व॒र्त्या॑ ।
सु॒क॒ल्प॑मि॒ति सु॑ – क॒ल्प॑म् । अ॒ग्ने॑ । तत् । त॒व॒ । पुनः॑ । त्वा ।
उ॒दि॒ति॒ । दी॒प॒या॒म॒सि॒ । यत् । ते॑ । म॒न्यु॒प॒रो॒प्त॑स्येति॒ म॒न्यु॒-प॒रो॒प्त॑स्य॒ ।
पृ॒थि॒वीम् । अ॒न्वि॒ति॒ । दध्व॑से । आ॒दि॒त्याः । वि॒श्वे॑ । तत् । दे॒वाः ।

व॒स॒वः । च । स॒मा॒भ॒र॒न्नि॒ति॒ सं – आ॒भ॒र॒न् । म॒नः । ज्यो॒तिः ।
जु॒ष॒ताम् । आ॒ज्यम् । वि॒च्छि॒न्न॒मि॒ति॒ वि – छि॒न्नम् । य॒ज्ञम् ।
स॒मि॒ति॒ । इ॒मम् । द॒धा॒तु॒ । बृ॒ह॒स्प॒तिः । त॒नु॒ताम् । इ॒मम् । नः ।
वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । इ॒ह । मा॒द॒य॒न्ता॒म् । स॒प्त । ते । अ॒ग्ने॒ । स॒मि॒ध॒ इति॑
सं – इ॒धः । स॒प्त । जि॒ह्वाः । स॒प्त । 11 (50)

1.5.3.3

र्ष॒यः स॒प्त धा॒म प्रि॒याणि॑ । स॒प्त हो॒त्राः स॒प्तधा॑ त्वा यज॒न्ति स॒प्त
यो॒नी॒रा पृ॒ण॒स्वा घृ॒तेन॑ । पु॒नरू॒र्जा नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॒ग्न इ॒षाऽऽयु॑षा ।
पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ । स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।
वि॒श्व॒फ॒स्नि॒या वि॒श्वत॑स्प॒रि । लो॒कः स॒ले॒कः सु॒ले॒कस्ते॑ न आ॒दि॒त्या
आ॒ज्यं जु॒षा॒णा वि॒यन्तु॑ के॒तः स॒के॒तः सु॒के॒तस्ते॑ न () आ॒दि॒त्या
आ॒ज्यं जु॒षा॒णा वि॒यन्तु॑ वि॒वस्वा॑ अ॒दि॒ति दे॒वजू॒तिस्ते॑ न आ॒दि॒त्या
आ॒ज्यं जु॒षा॒णा वि॒यन्तु॑ । 12

1.5.3.3 (Padam)

ऋ॒षयः॑ । स॒प्त । धाम॑ । प्रि॒याणि॑ । स॒प्त । हो॒त्राः॑ । स॒प्त॒धेति॑
स॒प्त – धा । त्वा । यज॑न्ति । स॒प्त । यो॒नीः॑ । ए॒ति । पृ॒णस्व॑ ।
घृ॒तेन॑ । पुनः॑ । ऊ॒र्जा । नी॒ति । वर्त॑स्व । पुनः॑ । अ॒ग्ने । इ॒षा ।
आयु॑षा । पुनः॑ । नः । पा॒हि । वि॒श्वतः॑ । सह॑ । र॒य्या । नी॒ति ।
वर्त॑स्व । अ॒ग्ने । पि॒न्वस्व॑ । धा॒रया॑ । वि॒श्व॒फ॒स्नि॒येति॑
वि॒श्व – फ॒स्नि॒या । वि॒श्वतः॑ । परि॑ । लो॒कः । स॒लो॒क इति॑
स – लो॒कः । सु॒लो॒क इति॑ सु – लो॒कः । ते । नः । आ॒दि॒त्याः ।
आज्य॑म् । जु॒षा॒णाः । वि॒यन्तु॑ । के॒तः । स॒के॒त इति॑ स – के॒तः ।
सु॒के॒त इति॑ सु – के॒तः । ते । नः () । आ॒दि॒त्याः । आज्य॑म् ।
जु॒षा॒णाः । वि॒यन्तु॑ । वि॒वस्वा॑न् । अ॒दि॒तिः । दे॒व॒जू॒ति॒रिति॑
दे॒व – जू॒तिः । ते । नः । आ॒दि॒त्याः । आज्य॑म् । जु॒षा॒णाः ।
वि॒यन्तु॑ । 12 (63)

(त्वा-जि॒ह्वाः स॒प्त-सु॒के॒तस्ते॑ न-स्त्रयो॑ दश च) (A3)

1.5.4.1

भूमि॑ भू॒म्ना द्यौ॑ वरि॑णेत्या॒हा – ऽऽशि॑षै॒वैन॑मा ध॒त्ते॒सर्पा॑ वै जी॒र्यन्तो॑
ऽम॒न्यन्त॑ स ए॒तं क॒सर्णी॑रः का॒द्रवे॑यो मन्त्र॑मपश्यत् ततो॑ वै ते
जी॒र्णास्त॑नूरपा॒घ्नत॑ सर्प॒राज्ञि॑या ऋ॒ग्भिर्गा॑र्हप॒त्यमा॑ दधाति
पुन॑र्नवमे॒वैन॑मज॒रं कृ॒त्वा ऽऽ*ध॒त्तेऽथो॑ पू॒तमे॒व पृ॒थिवी॑मन्नाद्यं
नो॒पान॑मथ्सैतं – [] 13

1.5.4.1 (Padam)

भूमिः॑ । भू॒म्ना । द्यौः॑ । वरि॑णा । इति॑ । आ॒ह । आ॒शिषे॑त्या॒ – शि॒षा॑ ।
ए॒व । ए॒नम् । ए॒ति । ध॒त्ते । स॒र्पाः । वै । जी॒र्यन्तः॑ । अ॒म॒न्यन्त॑ ।
सः । ए॒तम् । क॒सर्णी॑रः । का॒द्रवे॑यः । मन्त्र॑म् । अ॒प॒श्यत् । ततः॑ ।
वै । ते । जी॒र्णाः । त॒नूः । अ॒पे॒ति । अ॒घ्नत॑ । सर्प॒राज्ञि॑या इति॑
सर्प॑ – रा॒ज्ञि॒याः । ऋ॒ग्भिरि॑त्यृक् – भिः॑ । गा॑र्हप॒त्यमि॒ति
गा॑र्ह – प॒त्यम् । ए॒ति । द॒धाति॑ । पु॒न॒र्नव॑मि॒ति पु॒नः – न॒वम् । ए॒व ।
ए॒नम् । अ॒ज॒रम् । कृ॒त्वा । ए॒ति । ध॒त्ते । अ॒थो इति॑ । पू॒तम् ।

ए॒व । पृ॒थि॒वीम् । अ॒न्नाद्य॑मि॒त्यन्न॑ – अ॒द्यम् । न । उ॒पेति॑ । अ॒न॒मत् ।

सा । ए॒तम् । 13 (50)

1.5.4.2

मन्त्र॑मप॒श्यत् ततो॑ वै ता॒मन्नाद्य॑मु॒पान॑मद्यथ्-स॒र्परा॑ज्ञिया ऋ॒ग्भिर्
गा॒र्ह॒पत्य॑-मा॒दधा॑त्यन्नाद्य॒स्या व॑रु॒ध्या अ॒थो अ॒स्यामे॒वैनं॑ प्र॒तिष्ठि॑तमा
ध॒त्ते य॒त्त्वा क्रु॒द्धः प॒रोव॑पेत्याहाप हु॒त ए॒वास्मै॑ तत्
पुन॑स्त्वो॒द्दीप॑याम॒सीत्या॑ह॒ समि॑न्ध ए॒वैनं॑ य॒त्ते म॒न्युप॑रो॒प्तस्ये॑त्याह
दे॒वता॑भिरे॒वै – [] 14

1.5.4.2 (Padam)

मन्त्र॑म् । अ॒प॒श्यत् । ततो॑ । वै । ता॒म् । अ॒न्नाद्य॑मि॒त्यन्न॑ – अ॒द्यम् ।
उ॒पेति॑ । अ॒न॒मत् । यत् । स॒र्परा॑ज्ञिया इति॑ सर्प॒-रा॑ज्ञियाः ।
ऋ॒ग्भि॒रित्यृक्॑ – भिः । गा॒र्ह॒पत्य॑मि॒ति गा॒र्ह॒ – प॒त्यम् ।
आ॒दधा॑तीत्या॒ – दधा॑ति । अ॒न्नाद्य॑स्येत्यन्न॑ – अ॒द्यस्य॑ ।
अ॒वरु॑ध्या इत्य॒व॒ – रु॒ध्यै । अ॒थो इति॑ । अ॒स्याम् । ए॒व । ए॒नम् ।
प्र॒तिष्ठि॑तमि॒ति प्र॒ति – स्थि॑तम् । ए॒ति । ध॒त्ते । यत् । त्वा । क्रु॒द्धः ।

प॒रो॒व॒पे॒ति॒ प॒रा – उ॒व॒प॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । अ॒पे॒ति॒ । हु॒ते॒ । ए॒व॒ ।
अ॒स्मै॒ । तत् । पु॒नः॒ । त्वा॒ । उ॒दि॒ति॒ । दी॒प॒या॒म॒सि॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ ।
स॒मि॒ति॒ । इ॒न्धे॒ । ए॒व॒ । ए॒न॒म् । यत् । ते॒ । म॒न्यु॒प॒रो॒प्त॒स्ये॒ति॒
म॒न्यु – प॒रो॒प्त॒स्य॒ । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । दे॒व॒ता॒भिः॒ । ए॒व॒ । 14 (50)

1.5.4.3

न॒ञ् सं॒ भ॒र॒ति॒ वि॒ वा ए॒त॒स्य॒ य॒ज्ञ॒श्छि॒द्य॒ते यो॑ऽग्नि॒मु॒द्वा॒स॒य॒ते
बृ॒ह॒स्प॒ति॒व॒त्य॒र्चो॒प॒ ति॒ष्ठ॒ते ब्र॒ह्म॒ वै दे॒वा॒नां॒ बृ॒ह॒स्प॒ति॒ ब्र॒ह्म॒णै॒व
य॒ज्ञ॒ञ् सं॒ द॒धा॒ति॒ वि॒च्छि॒न्नं य॒ज्ञ॒ञ् स॒मि॒मं द॒धा॒त्वित्या॒ह सं॒त॒त्यै
वि॒श्वे॒ दे॒वा इ॒ह मा॒द॒य॒न्ता॒मि॒त्या॒ह स॒न्त॒त्यै॒व य॒ज्ञं दे॒वे॒भ्यो॑ऽनु॒ दि॒श॒ति
स॒प्त ते॒ अ॒ग्ने॒ स॒मि॒धः॒ स॒प्त जि॒ह्वा – [] 15

1.5.4.3 (Padam)

ए॒न॒म् । स॒मि॒ति॒ । भ॒र॒ति॒ । वी॒ति॒ । वै । ए॒त॒स्य॒ । य॒ज्ञः॒ । छि॒द्य॒ते॒ ।
यः॒ । अ॒ग्नि॒म् । उ॒द्वा॒स॒य॒त इ॒त्यु॒त् – वा॒स॒य॒ते॒ । बृ॒ह॒स्प॒ति॒व॒त्ये॒ति॒
बृ॒ह॒स्प॒ति॒ – व॒त्या॒ । ऋ॒चा॒ । उ॒पे॒ति॒ । ति॒ष्ठ॒ते॒ । ब्र॒ह्म॒ । वै । दे॒वा॒ना॒म् ।
बृ॒ह॒स्प॒तिः॒ । ब्र॒ह्म॒णा॒ । ए॒व॒ । य॒ज्ञ॒म् । स॒मि॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ ।

वच्छिन्नमिति वि-छिन्नम् । यज्ञम् । समिति । इमम् । दधातु । इति ।
आह । संतत्या इति सं – तत्यै । विश्वे । देवाः । इह । मादयन्ताम् ।
इति । आह । सन्तत्येति सं – तत्य । एव । यज्ञम् । देवेभ्यः ।
अन्विति । दिशति । सप्त । ते । अग्ने । समिध इति सं – इधः ।

सप्त । जिह्वाः । 15 (50)

1.5.4.4

इत्याह सप्तसप्त वै सप्तधाऽग्नेः प्रियास्तनुवस्ता एवाव रुन्धे
पुनरूर्जा सह रय्येत्यभितः पुरोडाशमाहुती जुहोति यजमानमेवोर्जा
च रय्या चोभयतः परि गृह्णात्यादित्या वा अस्माल्लोकादमुं
लोकमायन्तेऽमुष्मिन् लोके व्यतृष्यन्त इमं लोकं
पुनरभ्यवेत्याऽग्निमाधायैतान् () होमानजुहवुस्त आर्धुवन्ते सुवर्गं
लोकमायन् यः पराचीनं पुनराधेयादग्निमादधीत स एतान् होमां
जुहुयाद्यामेवाऽऽदित्या ऋद्धिमार्धुवन् तामेवध्नोति । 16

1.5.4.4 (Padam)

इति॑ । आ॒ह । स॒प्तस॒प्तेति॑ स॒प्त – स॒प्त । वै । स॒प्त॒धेति॑
स॒प्त – धा । अ॒ग्नेः । प्रि॒याः । तनु॑वः । ताः । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
पुनः॑ । ऊ॒र्जा । स॒ह । र॒य्या । इति॑ । अ॒भितः॑ । पु॒रोडा॑शम् । आ॒हुती॑
इत्या – हु॒ती । जु॒होति॑ । यज॑मानम् । ए॒व । ऊ॒र्जा । च । र॒य्या ।
च । उ॒भय॑तः । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । आ॒दित्याः॑ । वै । अ॒स्मात् ।
लो॒कात् । अ॒मुम् । लो॒कम् । आ॒यन् । ते । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
वी॒ति । अ॒तृष्य॑न् । ते । इ॒मम् । लो॒कम् । पुनः॑ ।
अ॒भ्यवे॑त्येत्यभि – अ॒वेत्य॑ । अ॒ग्निम् । आ॒धाय॑त्या – धाय॑ ।
ए॒तान् () । हो॒मान् । अ॒जुह॑वुः । ते । आ॒र्धुव॑न् । ते । सु॒वर्ग॑मिति॑
सु॒वः – गम् । लो॒कम् । आ॒यन् । यः । प॒राची॑नम् ।
पुन॑रा॒धेया॑दिति॑ पुनः – आ॒धेया॑त् । अ॒ग्निम् । आ॒दधी॑तेत्या – दधी॑त ।
सः । ए॒तान् । हो॒मान् । जु॒हुया॑त् । याम् । ए॒व । आ॒दित्याः॑ ।
ऋ॒द्धिम् । आ॒र्धुव॑न् । ताम् । ए॒व । ऋ॒ध्नोति॑ । 16 (75)
(सै॒तं-दे॒वता॑भिरे॒व-जि॒ह्वा-ए॒तान्-पञ्च॑विं॒शति॑श्च) (A4)

1.5.5.1

उप॒प्रयन्तो॑ अध्व॒रं मन्त्रं॑ वो॒चेमा॒ग्नये॑ ॥ आ॒रे अ॒स्मो च॑ शृ॒ण्वते॑ ।
 अ॒स्य प्र॒त्नाम॒नु द्युत॑ शु॒क्रं दु॒दुहे॑ अ॒हयः॑ । पयः॑ स॒हस्र॑सामृषिं॑ ॥
 अ॒ग्निर्मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत्प॑तिः पृथि॒व्या अ॒यं । अ॒पा रेता॑सि
 जि॒न्वति॑ । अ॒यमि॒ह प्र॒थमो॑ धा॒यि धा॒तृभि॒र्होता॑ यजिष्ठो
 अध्व॒रेष्वी॒ड्यः । यम॑प्र॒वानो॑ भृ॒गवो॑ विरु॒रुचु॑र्वनेषु चि॒त्रं वि॒भुवं॑
 वि॒शेवि॑शे । उ॒भा वा॒मिन्द्रा॑ग्नी आ॒हुव॒ध्या – [] 17

1.5.5.1 (Padam)

उप॒प्रयन्त॑ इत्युप – प्र॒यन्तः॑ । अध्व॒रम् । मन्त्र॑म् । वो॒चेम॑ । अ॒ग्नये॑ ॥
 आ॒रे । अ॒स्मो इति॑ । च॑ । शृ॒ण्वते॑ । अ॒स्य । प्र॒त्नाम् । अ॒न्विति॑ ।
 द्युत॑म् । शु॒क्रम् । दु॒दुहे॑ । अ॒हयः॑ । पयः॑ । स॒हस्र॑सामिति॑
 स॒हस्र॑ – साम् । ऋषि॑म् । अ॒ग्निः । मूर्धा॑ । दि॒वः । क॒कुत् । पतिः॑ ।
 पृथि॒व्याः । अ॒यम् । अ॒पाम् । रेता॑सि । जि॒न्वति॑ । अ॒यम् । इ॒ह ।
 प्र॒थमः॑ । धा॒यि । धा॒तृभि॒रिति॑ धा॒तृ – भिः॑ । हो॒ता । यजिष्ठः॑ ।
 अध्व॒रेषू॑ । ई॒ड्यः॑ । यम् । अ॒प॒न॒वानः॑ । भृ॒गवः॑ ।

विरु॒रुचुरि॑ति॒ वि – रु॒रुचुः॑ । व॒नेषु॑ । चि॒त्रम् । वि॒भुव॑मि॒ति॒
वि – भुव॑म् । वि॒शेवि॑श इति॒ वि॒शे – वि॒शे । उ॒भा । वा॒म् ।
इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र॑ – अ॒ग्नी । आ॒हुव॑ध्यै ॥ 17 (50)

1.5.5.2

उ॒भा रा॑धसः॒ सह॑ मा॒दय॑ध्यै ॥
उ॒भा दा॑ता॒रावि॑षाँ रयी॒णामु॑भा वा॒जस्य॑ सा॒तये॑ हुवे वां ।
अयं॑ ते योनि॑र् ऋ॒त्वियो॑ यतो॒ जातो॑ अ॒रोच॑थाः । तं जा॒नन्न॑ग्ना आ
रो॒हाथा॑ नो व॒र्द्धया॑ रयिं । अ॒ग्न आयूँ॑षि पव॒स आ सु॒वोर्ज॑मिषं च
नः । आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छुनां॑ ॥ अ॒ग्ने पव॑स्व स्व॒पा अ॒स्मै वर्चः॑
सु॒वीर्यं॑ । दध॒त्पोष॑ँ रयिं – [] 18

1.5.5.2 (Padam)

उ॒भा । रा॑धसः । सह॑ । मा॒दय॑ध्यै ॥ उ॒भा । दा॑ता॒रौ । इ॒षाम् ।
रयी॒णाम् । उ॒भा । वा॒जस्य॑ । सा॒तये॑ । हुवे॑ । वा॒म् । अ॒यम् । ते॒ ।
योनिः॑ । ऋ॒त्वियः॑ । यतः॑ । जा॒तः । अ॒रोच॑थाः । तम् । जा॒नन् ।
अ॒ग्ने । ए॒ति । रो॒ह । अथ॑ । नः । व॒र्द्धय॑ । रयि॑म् । अ॒ग्ने ॥

आयू॑षि॒ । प॒व॒से॒ । ए॒ति॒ । सु॒व॒ । उ॒र्ज॑म् । इ॒ष॒म् । च॒ । नः॒ । आ॒रे॒ ।
बा॒ध॒स्व॒ । दु॒च्छु॑नाम् । अ॒ग्ने॑ । प॒व॒स्व॒ । स्व॒पा इति॑ सु – अ॒पाः॑ ।
अ॒स्मो इति॑ । व॒र्चः॑ । सु॒वी॒र्य॑मिति॑ सु – वी॒र्य॑म् । द॒ध॒त् । पो॒ष॒म् ।

र॒यि॒म् । 18 (50)

1.5.5.3

म॒यि॒ । अ॒ग्ने॑ पा॒व॒क॒ रो॒चि॒षा॑ म॒न्द्र॒या॑ दे॒व जि॒ह्वा॑या ।
आ दे॒वान् व॒क्षि॑ य॒क्षि॑ च । स नः॑ पा॒व॒क॒ दी॒दि॒वो॒ऽग्ने॑ दे॒वाँ इ॒हा
ऽऽ*व॒ह॒ । उ॒प॒ य॒ज्ञ॑ँ ह॒वि॒श्च॒ नः॑ । अ॒ग्निः॑ शु॒चि॒व्र॒त॒त॒मः॑ शु॒चि॒र्वि॒प्रः॑
शु॒चिः॑ क॒विः॑ । शु॒ची॑ रो॒च॒त॒ आ॒हु॒तः॑ । उ॒द॒ग्ने॑ शु॒च॒य॒स्त॒व शु॒क्रा॑ भ्राज॒न्त॒
ई॒र॒ते॑ । त॒व ज्यो॑ती॒ष्य॒र्च॒यः॑ । आ॒यु॒र्दा॑ अ॒ग्ने॒ऽस्या॒यु॒र्मे॑ – [] 19

1.5.5.3 (Padam)

म॒यि॒ । अ॒ग्ने॑ । पा॒व॒क॒ । रो॒चि॒षा॑ । म॒न्द्र॒या॑ । दे॒व । जि॒ह्वा॑या । ए॒ति॒ ।
दे॒वान् । व॒क्षि॑ । य॒क्षि॑ । च॒ । सः॑ । नः॑ । पा॒व॒क॒ । दी॒दि॒वः॑ । अ॒ग्ने॑ ।
दे॒वान् । इ॒ह॒ । ए॒ति॒ । व॒ह॒ । उ॒पे॒ति॒ । य॒ज्ञ॑म् । ह॒विः॑ । च॒ । नः॑ ।
अ॒ग्निः॑ । शु॒चि॒व्र॒त॒त॒म॒ इति॑ शु॒चि॒व्र॒त॒ – त॒मः॑ । शु॒चिः॑ । वि॒प्रः॑ ।

शुचिः । कविः । शुचिः । रोचते । आहुत इत्या – हुतः । उदिति ।
अग्ने । शुचयः । तव । शुक्राः । भ्राजन्तः । ईरते । तव ।
ज्योतीष् । अर्चयः । आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने । असि ।
आयुः । मे । 19 (50)

1.5.5.4

देहि वर्चोदा अग्नेऽसि वर्चो मे देहि तनूपा अग्नेऽसि तनुवं मे
पाह्यग्ने यन्मे तनुवा ऊनं तन्म आ पृण चित्रावसो स्वस्ति ते
पारमशीयेन् धानास्त्वा शतं हिमा द्युमन्तः समिधीमहि वयस्वन्तो
वयस्कृतं यशस्वन्तो यशस्कृतं सुवीरासो अदाभ्यं ।
अग्ने सपत्नदंभनं वर्षिष्ठे अधि नाके । सं त्वमग्ने सूर्यस्य वर्चसा
() ऽगथाः समृषीणां स्तुतेन सं प्रियेण धाम्ना । त्वमग्ने सूर्यवर्चा
असि सं मामायुषा वर्चसा प्रजया सृज । 20

1.5.5.4 (Padam)

देहि । वर्चोदा इति वर्चः – दाः । अग्ने । असि । वर्चः । मे । देहि ।
तनूपा इति तनू – पाः । अग्ने । असि । तनुवम् । मे । पाहि ।

अ॒ग्ने॑ । यत् । मे॒ । त॒नु॒वाः॑ । ऊ॒नम् । तत् । मे॒ । ए॒ति॑ । पृ॒ण ।
चि॒त्रा॒वसो॑ इति॒ चि॒त्र – व॒सो । स्व॒स्ति । ते॒ । पा॒रम् । अ॒शी॒य ।
इ॒न्धा॒नाः । त्वा॒ । श॒तम् । हि॒माः॑ । द्यु॒मन्त॑ इति॒ द्यु – मन्तः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
इ॒धी॒महि॑ । व॒यस्व॑न्तः । व॒यस्कृ॑तमि॒ति व॒यः – कृ॑तम् । य॒शस्व॑न्तः ।
य॒शस्कृ॑तमि॒ति य॒शः – कृ॑तम् । सु॒वी॒रा॒स इति॒ सु – वी॑रा॒सः ।
अ॒दा॒भ्यम् । अ॒ग्ने॑ । स॒प॒त्न॒दं॒भ॒नमि॑ति॒ स॒प॒त्न – दं॒भ॒नम् । व॒र्षि॑ष्ठे ।
अ॒धी॒ति॑ । ना॒के॑ । स॒मि॒ति॑ । त्वम् । अ॒ग्ने॑ । सूर्य॑स्य । व॒र्च॒सा () ।
अ॒ग॒थाः । स॒मि॒ति॑ । ऋ॒षी॑णाम् । स्तु॒ते॒न॑ । स॒मि॒ति॑ । प्रि॒ये॒ण ।
धा॒म्ना॑ । त्वम् । अ॒ग्ने॑ । सूर्य॑वर्चा इति॒ सूर्य॑ – व॒र्चाः । अ॒सि॒ ।
स॒मि॒ति॑ । मा॒म् । आ॒यु॒षा । व॒र्च॒सा । प्र॒ज॒ये॒ति॑ प्र – ज॒या॑ ।

सृ॒ज । 20 (67)

(आ॒हु॒व॒द्ध्यै॑ – पो॒ष॒र् रयि॑ – मे॒ – व॒र्च॒सा – स॒प्त द॑श च) (A5)

1.5.6.1

सं प॒श्या॑मि प्र॒जा अ॒ह॒मि॒ड॒प्र॒ज॒सो॑ मा॒न॒वीः । सर्वा॑ भ॒वन्तु॑ नो गृ॒हे ।
अ॒ंभः॑ स्था॒म्भो॑ वो भ॒क्षी॑य म॒हः॑ स्थ म॒हो॑ वो भ॒क्षी॑य स॒हः॑ स्थ

सहो॑ वो॒ भक्षी॑योर्जः स्थो॑र्जं वो॒ भक्षी॑य रेव॑ती रम॑ध्वमस्मिन्
लो॒के॑ऽस्मिन् गो॒ष्ठे॑ऽस्मिन् क्षये॑ऽस्मिन् यो॒ना॑वि॒हैव॑ स्तेतो॒ माऽप॑ गात
ब॒ह्वी॑र्मे भूयास्त – [] 21

1.5.6.1 (Padam)

समि॑ति । प॒श्या॒मि । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒हम् । इ॒डप्र॑जस
इती॑ड – प्र॒जसः । मा॒नवीः । सर्वाः॑ । भव॑न्तु । नः । गृ॒हे । अ॒भः ।
स्थ । अ॒म्भः । वः । भक्षी॑य । महः । स्थ । महः । वः । भक्षी॑य ।
सहः । स्थ । सहः । वः । भक्षी॑य । ऊ॒र्जः । स्थ । ऊ॒र्जम् । वः ।
भक्षी॑य । रेव॑तीः । रम॑ध्वम् । अ॒स्मिन् । लो॒के । अ॒स्मिन् । गो॒ष्ठ इति॑
गो – स्थे । अ॒स्मिन् । क्षये॑ । अ॒स्मिन् । यो॒नौ । इ॒ह । ए॒व । स्त ।
इतः । मा । अपे॑ति । गात । ब॒ह्वीः । मे । भूयास्त । 21 (50)

1.5.6.2

स॒हि॒ताऽसि॑ वि॒श्वरू॑पीरा मो॒र्जा वि॒शा ऽऽ*गौ॑पत्ये॒ना ऽऽ*रा॒यस्पो॑षेण
सह॑स्रपोषं वः पु॒ष्यासं॑ मयि वो॒ रा॒यः श्र॑यन्तां । उप॑ त्वा॒ग्ने दि॒वेदि॑वे
दोषा॑वस्तर्द्धि॒या व॒यं । नमो॑ भर॑न्त ए॒मसि॑ । राज॑न्तमध्व॒राणां॑

गो॒पामृ॒तस्य॑ दी॒दिविं॑ । वर्द्ध॑मान॒ऽस्वे॑ द॒मे॑ । स नः॑ पि॒तेव॑ सू॒नवे॑ऽग्ने॑
सू॒पाय॑नो भव । सच॑स्वा नः स्व॒स्तये॑ ॥ अग्ने॑ – [] 22

1.5.6.2 (Padam)

स॒ऽहि॒तेति॑ सं – हि॒ता । अ॒सि । वि॒श्वरू॒पीरि॑ति वि॒श्व – रू॒पीः ।
ए॒ति । मा । ऊ॒र्जा । वि॒श । ए॒ति । गो॒पत्ये॑न । ए॒ति । रा॒यः । पो॒षेण॑ ।
सह॑स्रपो॒षमि॑ति सह॑स्र – पो॒षम् । वः । पु॒ष्यास॑म् । म॒यि । वः ।
रा॒यः । श्र॒यन्ता॑म् । उ॒पेति॑ । त्वा । अग्ने॑ । दि॒वेदि॑व इति॑ दि॒वे-दि॒वे ।
दो॒षाव॑स्त॒रिति॑ दो॒षा-व॑स्तः । धि॒या । व॒यम् । नमः॑ । भ॒रन्तः॑ । ए॒ति ।
इ॒मसि॑ । रा॒जन्त॑म् । अ॒ध्वरा॑णाम् । गो॒पामि॑ति गो – पा॒म् । ऋ॒तस्य॑ ।
दी॒दिवि॑म् । वर्द्ध॑मानम् । स्वे॑ । द॒मे॑ । सः । नः । पि॒ता । इ॒व ।
सू॒नवे॑ ॥ अग्ने॑ ॥ सू॒पाय॑न इति॑ सु – उ॒पाय॑नः । भ॒व । सच॑स्वा ।
नः । स्व॒स्तये॑ ॥ अग्ने॑ ॥ 22 (50)

1.5.6.3

त्वं नो॑ अ॒न्तमः॑ । उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॑व वरू॒त्थ्यः॑ ।
तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ ऽदी॑दिवः । सु॒म्नाय॑ नू॒नमी॑महे॒ सखि॑भ्यः ।

वसु॑र॒ग्नि॑ वसु॑श्रवाः । अ॒च्छा॑ नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो र॒यिं॑ दाः ॥

ऊ॒र्जा॑ वः प॒श्याम्य॑ूर्जा॒ मा प॑श्यत रा॒यस्पोषे॑ण वः प॒श्यामि॑ रा॒यस्पोषे॑ण
मा प॒श्यते॑डाः स्थ॑ मधु॒कृतः॑ स्यो॒ना मा ऽवि॑शते॒रा म॑दः ।

स॒हस्र॑पोषं॒ वः पु॒ष्यासं॑ – [] 23

1.5.6.3 (Padam)

त्वम् । नः । अ॒न्तमः॑ । उ॒त । त्रा॒ता । शि॒वः । भ॒व । व॒रूथ्यः॑ । तम् ।

त्वा । शो॒चिष्ठ॑ । दी॒दिवः॑ । सु॒म्नाय॑ । नू॒नम् । ई॒महे॑ । स॒खिभ्य॑ इति॒

स॒खि – भ्यः॑ । वसुः॑ । अ॒ग्निः । वसु॑श्रवा इति॒ वसु॑ – श्र॒वाः ।

अ॒च्छ । नक्षि॑ । द्यु॒मत्त॑म इति॒ द्यु॒मत् – त॑मः । र॒यिम् । दाः ।

ऊ॒र्जा । वः । प॒श्यामि॑ । ऊ॒र्जा । मा । प॒श्यत॑ । रा॒यः । पोषे॑ण । वः ।

प॒श्यामि॑ । रा॒यः । पोषे॑ण । मा । प॒श्यत॑ । इ॒डाः । स्थ॑ । मधु॒कृत॑

इति॒ मधु॑ – कृतः॑ । स्यो॒नाः । मा । ए॒ति । वि॒शत॑ । इ॒राः ।

म॑दः । स॒हस्र॑पोषमिति॒ सहस्र॑ – पोष॑म् । वः । पु॒ष्यास॑म् । 23 (50)

1.5.6.4

मयि॑ वो॒ रायः॑ श्रयन्तां॑ ।
तत्स॑वि॒तुर्वरे॑ण्यं॑ भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि॑ । धियो॑ यो॒नः प्रचो॑दयात्॑ ।
सो॒मान॑ꣳ स्वर॑णं कृ॒णुहि॑ ब्र॒ह्मण॑स्पते । कक्षी॑वन्तं॒ यँ औशि॑जं ।
कदा॑ चन॒ स्तरी॑रसि॒ नेन्द्र॑ सश्चसि॒ दाशु॑षे ।
उपो॑पेन्नु॒ मघ॑वन्भूय॒ इन्नु॑ ते॒ दानं॑ दे॒वस्य॑ पृच्यते ।
परि॑ त्वा॒ग्ने पु॑रं वयं॑ विप्र॑ꣳ सह॒स्य धी॑महि ।
धृष॑द्वर्णं () दि॒वेदि॑वे भे॒त्तारं॑ भङ्गु॑रावतः ।
अ॒ग्ने गृ॑हपते॒ सुगृ॑हपति॒रहं॑ त्वया॒ गृह॑पतिना भूयासꣳ सुगृ॑हपति॒र्मया॒
त्वं गृ॑हपतिना भूयाः शतꣳ हि॒मास्ता॑माशिष॒मा शा॑से॒ तन्त॑वे
ज्योति॑ष्मतीं॒ तामा॑शिष॒मा शा॑से॒ ऽमुष्मै॑ ज्योति॑ष्मतीं । 24

1.5.6.4 (Padam)

मयि॑ । वः । रायः॑ । श्रयन्ताम् । तत् । स॒वि॒तुः । वरे॑ण्यम् । भर्गः॑ ।
दे॒वस्य॑ । धी॒महि॑ । धियः॑ । यः । नः । प्रचो॑दयादिति प्र – चो॒दयात्॑ ।
सो॒मानम् । स्वर॑णम् । कृ॒णुहि॑ । ब्र॒ह्मणः॑ । पते॑ ।

क॒क्षी॑व॒न्तमि॑ति॒ क॒क्षी॑ – व॒न्तम् । यः । औ॒शि॒जम् । क॒दा । च॒न ।
 स्त॒रीः । अ॒सि॒ । न । इ॒न्द्र । स॒श्व॒सि॒ । दा॒शु॒षे॑ । उ॒पो॒पे॒त्युप॑ – उ॒प ।
 इ॒त् । नु॒ । म॒घ॒व॒न्निति॑ म॒घ – व॒न् । भु॒यः । इ॒त् । नु॒ । ते॒ । दा॒नम् ।
 दे॒व॒स्य॑ । पृ॒च्य॒ते॒ । प॒री॒ति॒ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । पु॒रम् । व॒यम् । वि॒प्रम् ।
 स॒ह॒स्य॑ । धी॒म॒हि॒ । धृ॒ष॒द्वर्ण॑मि॒ति॒ धृ॒ष॒त् – वर्ण॑म् () । दि॒वे॒दि॒व॒
 इ॒ति॑ दि॒वे – दि॒वे॒ । भे॒त्ता॒रम् । भ॒ङ्गु॒रा॒व॒त॒ इति॑ भ॒ङ्गु॒र॒व॒तः॑ । अ॒ग्ने॒ ।
 गृ॒ह॒प॒त॒ इति॑ गृ॒ह – प॒ते॒ । सु॒गृ॒ह॒प॒ति॒रिति॑ सु – गृ॒ह॒प॒तिः॑ । अ॒हम् ।
 त्व॒या॑ । गृ॒ह॒प॒ति॒ने॒ति॑ गृ॒ह – प॒ति॒ना॒ । भू॒या॒सम् । सु॒गृ॒ह॒प॒ति॒रिति॑
 सु – गृ॒ह॒प॒तिः॑ । म॒या॑ । त्वम् । गृ॒ह॒प॒ति॒ने॒ति॑ गृ॒ह – प॒ति॒ना॒ । भू॒याः॑ ।
 श॒तम् । हि॒माः॑ । ता॒म् । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒ति॒ । शा॒से॒ ।
 त॒न्त॒वे॒ । ज्यो॑ति॒ष्म॒तीम् । ता॒म् । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒ति॒ ।
 शा॒से॒ । अ॒मु॒ष्मै॑ । ज्यो॑ति॒ष्म॒तीम् । 24 (79)

(भू॒या॒स्त॒-स्व॒स्त॒ये॒ऽग्ने॑-पु॒ष्या॒सं-धृ॒ष॒द्वर्ण॑-मे॒का॒न्न॒ त्रि॒ंश॒च्च॑) (A6)

1.5.7.1

अ॒य॒ज्ञो॒ वा ए॒ष यो॑ऽसा॒मोप॑प्र॒यन्तो॑ अ॒ध्वर॑मि॒त्याह॑ स्तो॒ममे॑वास्मै
यु॒नक्त्यु॑पेत्याह प्र॒जा वै प॒शव॑ उपे॒मं लो॒कं प्र॒जामे॒व प॒शूनि॑मं
लो॒कमु॑पै॒त्यस्य॑ प्र॒त्नाम॑नु द्यु॒तमि॒त्याह॑ सु॒वर्गो॑ वै लो॒कः प्र॒त्नः
सु॒वर्गमे॒व लो॒कं स॒मारो॑ह॒त्यग्नि॑र्मूर्ध्ना दि॒वः
क॒कुदि॒त्याह॑ मूर्ध॒न- [] 25

1.5.7.1 (Padam)

अ॒य॒ज्ञः । वै । ए॒षः । यः । अ॒सामा॑ । उ॒पप्र॑यन्त इत्यु॒प – प्र॑यन्तः ।
अ॒ध्वर॑म् । इति॑ । आ॒ह । स्तो॒मम् । ए॒व । अ॒स्मै । यु॒नक्ति॑ । उपे॒ति ।
इति॑ । आ॒ह । प्र॒जेति॑ प्र – जा । वै । प॒शवः॑ । उपे॒ति । इ॒मम् ।
लो॒कम् । प्र॒जामि॑ति प्र – जाम् । ए॒व । प॒शून् । इ॒मम् । लो॒कम् ।
उपे॒ति । ए॒ति । अ॒स्य । प्र॒त्नाम् । अ॒न्वि॒ति । द्यु॒तम् । इति॑ । आ॒ह ।
सु॒वर्ग॑ इति॑ सु॒वः – गः । वै । लो॒कः । प्र॒त्नः । सु॒वर्गमि॑ति
सु॒वः – गम् । ए॒व । लो॒कम् । स॒मारो॑ह॒तीति॑ सं – आ॒रो॒हति॑ ।
अ॒ग्निः । मूर्ध॒ना । दि॒वः । क॒कुत् । इति॑ । आ॒ह । मूर्ध॒नम् । 25 (50)

1.5.7.2

मे॒वैन॒॑ समाना॑नां॒ करो॑त्यथो॒ दे॒वलो॑कादे॒व म॑नुष्यलो॒के प्र॑ति
तिष्ठ॑त्ययमि॒ह प्र॑थमो॒ धायि॑ धातृ॒भिरि॑त्याह॒ मुख्य॑मे॒वैनं॑ करोत्यु॒भा
वामि॑न्द्रा॒ग्नी आ॒हुव॑ध्या॒ इत्या॑हौजो॒ बल॑मे॒वाव रु॑न्धे॒ ऽयं ते॑ योनि॑र्
ऋ॒त्विय॑ इत्या॒ह प॒शवो॑ वै॒ रयिः॑ प॒शून्वा॑व रु॒न्धे ष॑ड्भि॒रुप॑

तिष्ठते षड्वा – [] 26

1.5.7.2 (Padam)

ए॒व । ए॒नम् । स॒मा॒ना॒नाम् । क॒रो॒ति । अथो॑ इति । दे॒वलो॑कादि॒ति
दे॒व – लो॒कात् । ए॒व । म॒नु॒ष्यलो॒क इति॑ म॒नु॒ष्य – लो॒के । प्र॑तीति ।
तिष्ठ॑ति । अ॒यम् । इ॒ह । प्र॑थमः । धायि॑ । धातृ॒भिरि॑ति धातृ – भिः ।
इति॑ । आ॒ह । मु॒ख्यम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रो॒ति । उ॒भा । वा॒म् ।
इन्द्रा॒ग्नी इती॑न्द्र – अ॒ग्नी । आ॒हुव॑ध्यै । इति॑ । आ॒ह । ओ॒जः ।
बल॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒यम् । ते॑ । योनिः॑ । ऋ॒त्वियः॑ ।
इति॑ । आ॒ह । प॒शवः॑ । वै । रयिः॑ । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
ष॑ड्भि॒रिति॑ षट् – भिः । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । षट् । वै । 26 (50)

1.5.7.3

ऋ॒तव॑ ऋ॒तु॒ष्वे॒व प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ ष॒ड्भि॒रु॒त्तरा॑भि॒रुप॑ ति॒ष्ठते॑ द्वा॒दश॑ सं
प॒द्यन्ते॑ द्वा॒दश॑ मा॒साः सँ॒व॒थ्स॒रः सँ॒व॒थ्स॒र ए॒व प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ य॒था
वै पु॒रुषो॑ऽश्वो॒ गौर्जी॑र्य॒त्ये॒वम॒ग्निरा॑हि॒तो जी॑र्यति सँ॒व॒थ्स॒रस्य॑
पर॒स्तादा॑ग्नि॒पाव॑मा॒नीभि॒रुप॑ ति॒ष्ठते॑ पु॒नर्न॑वमे॒वैन॑म॒जरं॑ क॒रोत्य॑थो
पु॒नात्ये॒वोप॑ ति॒ष्ठते॑ यो॒ग ए॒वा॒स्यैष॑ उप॒ ति॒ष्ठते॑ – [] 27

1.5.7.3 (Padam)

ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुषु॑ । ऐ॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ष॒ड्भि॒रिति॑ षट् – भिः ।
उ॒त्तरा॑भि॒रित्यु॑त् – त॒राभिः॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । द्वा॒दश॑ । स॒मिति॑ ।
प॒द्यन्ते॑ । द्वा॒दश॑ । मा॒साः । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । सँ॒व॒थ्स॒र
इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । य॒था । वै । पु॒रुषः॑ ।
अ॒श्वः । गौः । जी॑र्यति । ए॒वम् । अ॒ग्निः । आ॒हि॒त इत्या॑ – हि॒तः ।
जी॑र्यति । सँ॒व॒थ्स॒रस्ये॑ति सं – व॒थ्स॒रस्य॑ । पर॒स्तात् ।
आ॒ग्नि॒पा॒व॒मा॒नीभि॒रित्या॑ग्नि – पा॒व॒मा॒नीभिः॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ ।
पु॒नर्न॑वमि॒ति पु॒नः – न॒वम् । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ज॒रम् । क॒रोति॑ ।

अथो॑ इति॑ । पु॒नाति॑ । ए॒व । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । यो॒गः । ए॒व । अ॒स्य ।
ए॒षः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । 27 (50)

1.5.7.4

द॒म ए॒वा॒स्यै॒ष उ॒प ति॒ष्ठते॑ या॒ञ्चै॒वा॒स्यै॒षो॒प ति॒ष्ठते॑ यथा॑ पा॒पी॒या॒ञ्छे॒यस॑
आ॒ह॒त्य न॒म॒स्य॒ति ता॒दृ॒गे॒व तदा॑ यु॒र्दा अ॒ग्ने॒ऽस्य॑ायु॒र्मे दे॒ही॒त्या॒हा*ऽऽयु॒र्दा
ह्ये॒ष व॒र्चो॒दा अ॒ग्ने॒ऽसि॑ व॒र्चो॒ मे दे॒ही॒त्या॒ह व॒र्चो॒दा ह्ये॒ष त॒नू॒पा
अ॒ग्ने॒ऽसि॑ त॒नु॒वं मे॑ पा॒ही॒त्या॒ह – [] 28

1.5.7.4 (Padam)

द॒मः । ए॒व । अ॒स्य । ए॒षः । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । या॒च्चा । ए॒व ।
अ॒स्य । ए॒षा । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । यथा॑ । पा॒पी॒या॒न् । श्रे॒य॒से ।
आ॒ह॒त्ये॒त्या – ह॒त्य । न॒म॒स्य॒ति । ता॒दृ॒क् । ए॒व । तत् । आ॒यु॒र्दा
इ॒त्या॒युः – दाः । अ॒ग्ने । अ॒सि॒ । आ॒युः । मे॒ । दे॒हि॒ । इति॑ । आ॒ह ।
आ॒यु॒र्दा इ॒त्या॒युः – दाः । हि॒ । ए॒षः । व॒र्चो॒दा इति॑ व॒र्चः – दाः ।
अ॒ग्ने । अ॒सि॒ । व॒र्चः । मे॒ । दे॒हि॒ । इति॑ । आ॒ह । व॒र्चो॒दा इति॑
व॒र्चः – दाः । हि॒ । ए॒षः । त॒नू॒पा इति॑ त॒नू – पाः । अ॒ग्ने । अ॒सि॒ ।

त॒नु॒व॒म् । मे॒ । पा॒हि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । 28 (50)

1.5.7.5

त॒नू॒पा ह्येषो॑ऽग्ने॒ यन्मे॑ त॒नु॒वा ऊ॒नं त॒न्म आ॒ पृ॒णो॒त्याह॑ यन्मे॑
प्र॒जायै॑ प॒शूना॑मू॒नं त॒न्म आ॒ पू॒रये॑ति॒ वावै॑तदाह॒ चि॒त्रा॒व॒सो स्व॒स्ति ते॑
पा॒र॒म॒शीये॑त्याह॒ रा॒त्रिर्वै॑ चि॒त्रा॒व॒सु॒र॒व्यु॒ष॒ट्यै॒ वा ए॒तस्यै॑ पु॒रा
ब्रा॒ह्म॒णा अ॒भैषु॑व्यु॒ष्टिमे॒वाव॑ रु॒न्ध इ॒न्धा॒नास्त्वा॑ श॒तम् - [] 29

1.5.7.5 (Padam)

त॒नू॒पा इति॑ त॒नू - पाः॑ । हि॒ । ए॒षः । अ॒ग्ने॑ । यत् । मे॒ । त॒नु॒वाः ।
ऊ॒नम् । तत् । मे॒ । ए॒ति॑ । पृ॒ण॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यत् । मे॒ । प्र॒जा॒या
इति॑ प्र - जा॒यै॑ । प॒शूना॑म् । ऊ॒नम् । तत् । मे॒ । ए॒ति॑ । पू॒रय॑ ।
इति॑ । वा॒व॒ । ए॒तत् । आ॒ह॒ । चि॒त्रा॒व॒सो इति॑ चि॒त्र - व॒सो ।
स्व॒स्ति । ते॑ । पा॒र॒म् । अ॒शी॒य॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । रा॒त्रिः॑ । वै ।
चि॒त्रा॒व॒सु॒रिति॑ चि॒त्र - व॒सुः॑ । अ॒व्यु॒ष्ट्या॑ इत्य॒वि - उ॒ष्ट्यै॑ । वै ।
ए॒तस्यै॑ । पु॒रा । ब्रा॒ह्म॒णाः । अ॒भैषुः॑ । व्यु॒ष्टि॒मिति॑ वि - उ॒ष्टि॒म् । ए॒व ।
अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । इ॒न्धा॒नाः । त्वा॑ । श॒तम् । 29 (50)

1.5.7.6

हिमा॑ इत्या॑ह श॒तायुः॑ पु॒रुषः॑ श॒तेन्द्रि॑य आयु॑ष्येवेन्द्रि॒ये प्रति॑ तिष्ठत्ये॒षा
वै सू॒र्मी क॑र्णकावत्येतया॑ ह स्म॒ वै दे॒वा असु॑राणां॒ शत॑तर्॒हा
स्तृ॑ ह॒न्ति यदे॑तया॒ समि॑धमादधाति॒ वज्र॑मेवैतच्छ॒तघ्नीं॑ यज॒मानो॑
भ्रातृ॑व्याय प्र॒ हर॑ति स्तृत्या॒ अच्छं॑बट्कारं॒ सं त्वम॑ग्ने सूर्य॑स्य
वर्च॑साऽग॒था इत्या॑हैतत्त्वमसीदमहं॒ () भू॒यास॑मिति॒ वावै॑तदाह
त्वम॑ग्ने सूर्य॑वर्चा॒ असी॑त्याहाऽऽशिष॑मेवैता॒मा शा॑स्ते । 30

1.5.7.6 (Padam)

हिमाः॑ । इति॑ । आ॒ह । श॒तायु॑रिति॒ शत॑ – आयुः॑ । पु॒रुषः॑ ।
श॒तेन्द्रि॑य इति॒ शत॑ – इन्द्रि॒यः । आयु॑षि । ए॒व । इन्द्रि॒ये । प्रती॑ति ।
तिष्ठ॑ति । ए॒षा । वै । सू॒र्मी । क॑र्णकावतीति॒ कर्ण॑क – वती॑ ।
ए॒तया॑ । ह । स्म । वै । दे॒वाः । असु॑राणाम् । श॒ततर्॒हानि॑ति
शत॑ – तर्॒हान् । तृ॑ह॒न्ति । यत् । ए॒तया॑ । स॒मिध॑मिति॒ सं-इ॒धम् ।
आ॒दधा॑तीत्या – दधा॑ति । वज्र॑म् । ए॒व । ए॒तत् । श॒तघ्नी॑मिति
शत॑ – घ्नीम् । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्याय । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । स्तृ॒त्यै ।

अच्छं॑ बट्कार॑मित्यच्छं॑ बट् – कारम् । समि॑ति । त्वम् । अग्ने॑ ।
सूर्य॑स्य । वर्च॑सा । अग॒थाः । इति॑ । आ॒ह । ए॒तत् । त्वम् । अ॒सि ।
इ॒दम् । अ॒हम् () । भू॒या॒सम् । इति॑ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह । त्वम् ।
अग्ने॑ । सूर्य॑वर्चा इति॑ सूर्य॑ – वर्चाः॑ । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह ।
आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति । शा॒स्ते॑ । 30 (66)
(मू॒र्ध्ना॑न॒-ष॒ड्वा-ए॒ष उप॑ तिष्ठते-पा॒ही॒त्या॒ह-श॒त-म॒ह-
षोड॑श च) (A7)

1.5.8.1

सं प॒श्या॑मि प्र॒जा अ॒ह॒मि॒त्या॒ह या॑वन्त ए॒व ग्रा॒म्याः प॒शव॑स्ताने॒वाव॑
रु॒न्धेऽम्भः॑ स्था॒म्भो वो॑ भक्षी॒ये॒त्या॒हाम्भो॑ ह्ये॒ता म॒हः स्थ॑ म॒हो वो॑
भक्षी॒ये॒त्या॒ह म॒हो ह्ये॒ताः स॒हः स्थ॑ स॒हो वो॑ भक्षी॒ये॒त्या॒ह स॒हो
ह्ये॒ता ऊ॒र्जः स्थो॑र्जँ वो॑ भक्षी॒ये॒त्या – [] 31

1.5.8.1 (Padam)

समि॑ति । प॒श्या॑मि । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒हम् । इति॑ । आ॒ह ।
या॑वन्तः । ए॒व । ग्रा॒म्याः । प॒शवः॑ । तान् । ए॒व । अ॒वे॒ति । रु॒न्धे ।

अ॒ंभः । स्थ । अ॒ंभः । वः । भ॒क्षी॒य । इति । आ॒ह । अ॒ंभः । हि ।
 ए॒ताः । म॒हः । स्थ । म॒हः । वः । भ॒क्षी॒य । इति । आ॒ह । म॒हः ।
 हि । ए॒ताः । स॒हः । स्थ । स॒हः । वः । भ॒क्षी॒य । इति । आ॒ह ।
 स॒हः । हि । ए॒ताः । ऊ॒र्जः । स्थ । ऊ॒र्जम् । वः । भ॒क्षी॒य ।
 इति । 31 (50)

1.5.8.2

हो॒र्जो ह्ये॒ता रे॒वती॑ र॒म॒ध्व॒मि॒त्याह॑ प॒शवो॑ वै रे॒वतीः॑ प॒शून्ने॒वात्मन्॑
 र॒मय॑त इ॒हैव॑ स्ते॒तो मा॒ऽप गा॒ते॒त्याह॑ ध्रु॒वा ए॒वैना॑ अन॒पगाः॑ कुरु॒त
 इ॒ष्टक॑चि॒द्वा अ॒न्योऽग्निः॑ प॒शुचि॑दन्यः स॒हि॒तासि॑ वि॒श्वरू॒पीरि॑ति
 व॒थ्सम॑भि मृ॒शत्यु॑पै॒वैनं॑ ध॒त्ते प॒शुचि॑तमे॒नं कुरु॑ते प्र – [] 32

1.5.8.2 (Padam)

आ॒ह । ऊ॒र्जः । हि । ए॒ताः । रे॒वतीः॑ । र॒म॒ध्वम् । इति । आ॒ह ।
 प॒शवः॑ । वै । रे॒वतीः॑ । प॒शून् । ए॒व । आ॒त्मन् । र॒मय॑ते । इ॒ह । ए॒व ।
 स्त । इ॒तः । मा । अ॒पेति॑ । गा॒त । इति । आ॒ह । ध्रु॒वाः । ए॒व ।
 ए॒नाः । अन॑पगा इत्यनप-गाः । कुरु॑ते । इ॒ष्टक॑चि॒दिती॑ष्टक-चित् ।

वै । अन्यः । अग्निः । पशुचिदिति पशु – चित् । अन्यः ।
स॒ह॒तेति॑ सं – हिता । असि । विश्वरूपीरिति विश्व – रूपीः ।
इति । व॒थ्सम् । अ॒भीति॑ । मृ॒शति॑ । उपेति । ए॒व । ए॒नम् । ध॒त्ते ।
प॒शुचि॑तमिति पशु – चितम् । ए॒नम् । कु॒रुते॑ । प्रेति॑ । 32 (50)

1.5.8.3

वा ए॒षोऽस्मा॑ल्लो॒काच्च॑वते॒ य आ॑हवनीयमुप तिष्ठते॒ गार्.ह॑पत्यमुप
तिष्ठते॒ ऽस्मिन्ने॒व लो॒के प्र॑ति तिष्ठत्यथो॒ गार्.ह॑पत्यायै॒व नि हु॑ते
गाय॒त्रीभि॑रुप तिष्ठते तेजो॒ वै गाय॑त्री तेज ए॒वात्म॑न् ध॒त्तेऽथो॒ यदे॑तं
तृच॑मन्वाह संत॒त्यै गार्.ह॑पत्यं वा अनु द्वि॒पादो॑ वी॒राः प्र जा॑यन्ते
य ए॒वं वि॒द्वान् द्वि॒पदा॑भि॒र्गार्.ह॑पत्यमुपतिष्ठत – [] 33

1.5.8.3 (Padam)

वै । ए॒षः । अ॒स्मात् । लो॒कात् । च्य॑वते । यः ।
आ॒हव॑नीयमित्या॒ – ह॒वनी॑यम् । उ॒पति॑ष्ठत इत्युप – तिष्ठते ।
गार्.ह॑पत्यमिति गार्.ह – प॒त्यम् । उपेति॑ । तिष्ठते॑ । अ॒स्मिन् ।
ए॒व । लो॒के । प्र॑तीति । तिष्ठति॑ । अथो॒ इति॑ ।

गार्॑ह॒प॒त्याये॑ति॒ गार्॑ह॒ – प॒त्याय॑ । ए॒व । नी॒ति॑ । हु॒ते॑ । गा॒य॒त्रीभिः॑ ।
 उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । तेजः॑ । वै । गा॒य॒त्री । तेजः॑ । ए॒व । आ॒त्मन् ।
 ध॒त्ते॑ । अथो॒ इति॑ । यत् । ए॒तम् । तृ॒चम् । अ॒न्वाहे॑त्यनु॒ – आ॒ह॑ ।
 सं॒त॒त्या इति॑ सं – त॒त्यै॑ । गार्॑ह॒प॒त्यमि॑ति॒ गार्॑ह॒ – प॒त्यम् । वै ।
 अ॒न्वि॒ति॑ । द्वि॒पाद॑ इति॒ द्वि॒ – पा॒दः । वी॒राः । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । यः ।
 ए॒वम् । वि॒द्वान् । द्वि॒पदा॑भिरिति॒ द्वि॒ – प॒दाभिः॑ । गार्॑ह॒प॒त्यमि॑ति॒
 गार्॑ह॒ – प॒त्यम् । उ॒पति॑ष्ठत॒ इत्यु॑प – ति॒ष्ठते॑ । 33 (50)

1.5.8.4

आ॒ऽस्य॑ वी॒रो जा॑यत ऊ॒र्जा वः॑ प॒श्यां॑ यू॒र्जा मा॑ प॒श्यते॑-त्या॒हा
 ऽऽशि॑षमे॒वैता॒मा शा॑स्ते॒ तथ्स॑वि॒तुर्व॑रे॒ण्यमि॑त्या॒ह प्र॑सू॒त्यै सो॒मान॑
 स्वर॑णमि॒त्याह॑ सो॒मपी॒थमे॒वाव॑ रु॒न्धे कृ॑णुहि ब्र॒ह्मण॑स्प॒त इ॒त्याह॑
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒समे॒वाव॑ रु॒न्धे क॒दा च॒न स्त॒रीर॑सीत्या॒ह न॑ स्त॒रीꣳ
 रा॒त्रिं व॑सति – [] 34

1.5.8.4 (Padam)

ए॒ति । अ॒स्य॒ । वी॒रः॒ । जा॒यते॒ । ऊ॒र्जा॒ । वः॒ । प॒श्या॒मि॒ । ऊ॒र्जा॒ ।
मा॒ । प॒श्य॒त॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॒ – शि॒ष॒म् । ए॒व ।
ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ । तत् । स॒वि॒तुः॒ । व॒रे॒ण्य॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ ।
प्र॒सू॒त्या॒ इति॑ प्र – सू॒त्यै॒ । सो॒मा॒न॒म् । स्व॒र॒ण॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ ।
सो॒म॒पी॒थ॒मि॒ति॑ सो॒म – पी॒थ॒म् । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॒ । कृ॒णु॒हि॒ ।
ब्र॒ह्म॒णः॒ । प॒ते॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑ ब्र॒ह्म॒-व॒र्च॒स॒म् । ए॒व ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॒ । क॒दा॒ । च॒न॒ । स्त॒रीः॒ । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । न॒ ।
स्त॒री॒म् । रा॒त्रि॒म् । व॒स॒ति॒ । 34 (50)

1.5.8.5

य॒ ए॒वं॒ वि॒द्वान॒ग्नि॒मु॒प॒ति॒ष्ठ॒ते॒ परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पु॒रं॒ व॒य॒मि॒त्या॒ह॒
परि॑धि॒मे॒वै॒तं॒ परि॑ द॒धा॒त्य॒स्क॒न्दा॒या॒ग्ने॒ गृ॒ह॒प॒त॒ इ॒त्या॒ह॒
य॒था॒य॒जु॒रे॒वै॒त॒च्छ॒त॒ हि॒मा॒ इ॒त्या॒ह॒ श॒तं॒ त्वा॒ हे॒म॒न्ता॒नि॒न्धि॒षी॒ये॒ति॒ वा॒
वै॒त॒दा॒ह॒ पु॒त्र॒स्य॒ ना॒म॒ गृ॒ह्णा॒त्य॒न्ना॒द॒मे॒वैनं॑ क॒रो॒ति॒ ता॒मा॒शि॒ष॒मा॒ शा॒से॒
त॒न्त॒वे॒ ज्यो॒ति॒ष्म॒ती॒मि॒ति॑ ब्रू॒या॒द्य॒स्य॒ पु॒त्रो॒ऽजा॒तः॒ स्या॒त् ते॒ज॒स्व्ये॒वा॒स्य॒

ब्रह्मवर्चसी पु॒त्रो जा॑यते॒ तामा॒शिष॒मा शा॑से॒ ऽमु॒ष्मै ज्योति॑ष्मती ()
मि॒ति ब्रू॒याद्य॑स्य पु॒त्रो जा॑तः स्यात् तेज॑ ए॒वास्मिन् ब्रह्मवर्च॑सं
दधा॑ति । 35

1.5.8.5 (Padam)

यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । उ॒पति॑ष्ठत॒ इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । प॒रीति॑ ।
त्वा । अ॒ग्ने । पु॒रम् । व॒यम् । इति॑ । आ॒ह । प॒रिधि॑मि॒ति प॒रि-धि॑म् ।
ए॒व । ए॒तम् । प॒रीति॑ । द॒धाति॑ । अ॒स्कन्दा॑य । अ॒ग्ने । गृ॒हप॑त॒ इति॑
गृ॒ह – प॑ते । इति॑ । आ॒ह । य॒थाय॑जु॒रिति॑ यथा – य॒जुः । ए॒व ।
ए॒तत् । श॒तम् । हि॒माः । इति॑ । आ॒ह । श॒तम् । त्वा । हे॒मन्तान् ।
इ॒न्धिषी॑य । इति॑ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह । पु॒त्रस्य॑ । ना॒म । गृ॒ह्णाति॑ ।
अ॒न्नाद॑मित्य॒न्न – अ॒दम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । ता॒म् ।
आ॒शिष॑मि॒त्या-शि॑षम् । ए॒ति । शा॑से । त॒न्तवे॑ । ज्योति॑ष्मतीम् () ।
इति॑ । ब्रू॒यात् । य॒स्य । पु॒त्रः । अ॒जातः॑ । स्यात् । ते॒जस्वि॑ । ए॒व ।
अ॒स्य । ब्रह्मवर्च॑सीति॒ ब्रह्म॑ – वर्च॑सी । पु॒त्रः । जा॑यते । ता॒म् ।
आ॒शिष॑मि॒त्या – शि॑षम् । ए॒ति । शा॑से । अ॒मुष्मै॑ । ज्योति॑ष्मतीम् ।

इति । ब्रूयात् । यस्य । पुत्रः । जातः । स्यात् । तेजः । एव ।
अस्मिन् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । दधाति । 35 (79)
(उर्जं वो भक्षीयेति-प्र-गार्हपत्यमुपतिष्ठते-वसति-ज्योतिष्मती-
मेकान्न त्रिंशच्च) (A8)

1.5.9.1

अग्निहोत्रं जुहोति यदेव किं च यजमानस्य स्वं तस्यैव तद्देतः
सिञ्चति प्रजनने प्रजननं हि वा अग्निरथौषधीरन्तगता दहति
तास्ततो भूयसीः प्र जायन्ते यथ्सायं जुहोति रेत एव तथ्सिञ्चति
प्रैव प्रातस्तनेन जनयति तद्देतः सितं न त्वष्ट्राऽविकृतं प्रजायते
यावच्छो वै रेतसः सितस्य – [] 36

1.5.9.1 (Padam)

अग्निहोत्रमित्यग्नि – होत्रम् । जुहोति । यत् । एव । किम् । च ।
यजमानस्य । स्वम् । तस्य । एव । तत् । रेतः । सिञ्चति । प्रजनन
इति प्र – जनने । प्रजननमिति प्र – जननम् । हि । वै । अग्निः ।
अथ । ओषधीः । अन्तगता इत्यन्त – गताः । दहति । ताः । ततः ।

भू॒यसीः॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । यत् । सा॒यम् । जु॒होति॑ । रे॒तः । ए॒व ।
तत् । सि॒ञ्चति॑ । प्रेति॑ । ए॒व । प्रा॒तस्त॑नेनेति॑ प्रा॒तः – त॑नेन ।
ज॒नय॑ति । तत् । रे॒तः । सि॒क्तम् । न । त्व॒ष्ट्रा ॥
अ॒वि॒कृत॑मि॒त्यवि॑ – कृत॑म् । प्रेति॑ । जा॒यते॑ । या॒वच्छ॑ इति॑
या॒वत् – शः । वै । रे॒तसः॑ । सि॒क्तस्य॑ । 36 (50)

1.5.9.2

त्व॒ष्टा रू॒पाणि॑ वि॒करो॑ति॑ ता॒वच्छो॑ वै तत्प्र जा॒यत॑ ए॒ष वै दै॒व्यस्त्व॒ष्टा
यो य॒जते॑ ब॒ह्वीभि॑रु॒प तिष्ठ॑ते रे॒तस॑ ए॒व सि॒क्तस्य॑ बहु॒शो रू॒पाणि॑ वि
क॒रोति॑ स प्रै॒व जा॒यते॑ श्वःश्चो॒ भू॒यान् भव॑ति॒ य ए॒वं
ँवि॒द्वान॒ग्निमु॑प॒तिष्ठ॑ते ऽह॒र्दे॒वाना॒मासी॑द्-रा॒त्रिर॒सुरा॑णां ते॒ऽसुरा॑ यद्दे॒वानां॑
ँवि॒त्तं ँवे॒द्यमा॑सी॒त्तेन॑ सह- [] 37

1.5.9.2 (Padam)

त्व॒ष्टा । रू॒पाणि॑ । वि॒करो॑तीति॑ वि – क॒रोति॑ । ता॒वच्छ॑ इति॑
ता॒वत्-शः॑ । वै । तत् । प्रेति॑ । जा॒यते॑ । ए॒षः । वै । दै॒व्यः । त्व॒ष्टा ।
यः । य॒जते॑ । ब॒ह्वीभिः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । रे॒तसः॑ । ए॒व । सि॒क्तस्य॑ ।

बहु॑श इति॑ बहु – शः । रूपा॑णि । वी॑ति । करो॑ति । सः । प्रे॑ति ।
ए॒व । जा॒यते॑ । श्वः॑ श्व इति॑ श्वः – श्वः । भू॒यान् । भव॑ति । यः ।
ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । उ॒पति॑ष्ठत इत्यु॒प – ति॑ष्ठते । अ॒हः ।
दे॒वाना॑म् । आसी॑त् । रा॒त्रिः । अ॒सुरा॑णाम् । ते । अ॒सुराः ।
यत् । दे॒वाना॑म् । वि॒त्तम् । वे॒द्यम् । असी॑त् । ते॒न । स॒ह । 37 (50)

1.5.9.3

रा॒त्रिं प्रा॑ऽवि॒शन्ते॑ दे॒वा ही॑ना अ॒मन्य॑न्त ते॒ऽपश्य॑न्नाग्नेयी रा॒त्रिरा॑ग्नेयाः
प॒शव॑ इ॒ममे॒वाग्नि॑ स्त॒वाम॑ स नः॑ स्तु॒तः प॒शून् पु॒नर्दा॑स्यतीति॑
ते॒ऽग्नि॑मस्तु॒वन्त्स ए॒भ्यः स्तु॑तो रा॒त्रिया॑ अ॒ध्यह॑रभि प॒शून्नि॑रार्ज॒ते
दे॒वाः प॒शून् वि॒त्त्वा का॒मा अ॒कुर्व॑त य ए॒वं वि॒द्वान॑ग्निमु॒पति॑ष्ठते
प॒शुमा॑न् भव– [] 38

1.5.9.3 (Padam)

रा॒त्रिम् । प्रे॑ति । अ॒वि॒शन् । ते । दे॒वाः । ही॑नाः । अ॒मन्य॑न्त । ते ।
अ॒पश्य॑न् । आ॒ग्नेयी॑ । रा॒त्रिः । आ॒ग्नेयाः । प॒शवः॑ । इ॒मम् । ए॒व ।
अ॒ग्निम् । स्त॒वाम॑ । सः । नः॑ । स्तु॒तः । प॒शून् । पु॒नः । दा॑स्यति ।

इति॑ । ते॑ । अ॒ग्निम् । अ॒स्तु॒वन् । सः॑ । ए॒भ्यः॑ । स्तु॒तः॑ । रा॒त्रि॒याः॑ ।
अ॒धी॒ति॑ । अ॒हः॑ । अ॒भी॒ति॑ । प॒शून् । नि॒रि॒ति॑ । आ॒र्ज॒त् । ते॑ । दे॒वाः ।
प॒शून् । वि॒त्त्वा । का॒मा॒न् । अ॒कु॒र्व॒त॑ । यः॑ । ए॒वम् । वि॒द्वान् ।
अ॒ग्निम् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त॑ इत्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते॑ । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु – मा॒न् ।

भव॒ति॑ । 38 (50)

1.5.9.4

त्या॒दि॒त्यो॑ वा अ॒स्मा॒ल्लो॒का॒द॒मुं॑ लो॒क॒मै॒त्सो॑ ऽमुं॑ लो॒कं॑ ग॒त्वा पु॒न॒रि॒मं॑
लो॒क॒म॒भ्य॒ध्या॒य॒त् स॒ इ॒मं॑ लो॒क॒मा॒ग॒त्य॑ मृ॒त्यो॒र॒बि॒भे॒न्मृ॒त्यु॒सं॑यु॒त
इ॒व ह्य॒यं॑ लो॒कः॑ सो॒ऽम॒न्य॒ते॒-म॒मे॒वा॒ग्नि॑ स्त॒वा॒नि स॒ मा॒ स्तु॒तः॑
सु॒व॒र्गं॑ लो॒कं॑ ग॒म॒यि॒ष्य॒ती॒ति॒ सो॒ऽग्नि॑म॒स्तौ॒त् स॒ ए॒नं॑ स्तु॒तः॑ सु॒व॒र्गं॑
लो॒क॒म॒ग॒म॒य॒द्य॑ – [] 39

1.5.9.4 (Padam)

आ॒दि॒त्यः॑ । वै । अ॒स्मा॒त् । लो॒का॒त् । अ॒मुम् । लो॒कम् । ऐ॒त् । सः॑ ।
अ॒मुम् । लो॒कम् । ग॒त्वा । पु॒नः॑ । इ॒मम् । लो॒कम् । अ॒भी॒ति॑ ।
अ॒ध्या॒य॒त् । सः॑ । इ॒मम् । लो॒कम् । आ॒ग॒त्ये॒त्या॑ – ग॒त्य॑ । मृ॒त्योः॑ ।

अ॒बि॒भेत् । मृ॒त्युसं॑यु॒त इति॑ मृ॒त्यु – सं॑यु॒तः । इ॒व । हि । अ॒यम् ।
लो॒कः । सः । अ॒म॒न्य॒त । इ॒मम् । ए॒व । अ॒ग्नि॒म् । स्त॒वा॒नि । सः ।
मा । स्तु॒तः । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः-ग॑म् । लो॒कम् । ग॒म॒यिष्य॑ति । इति॑ ।
सः । अ॒ग्नि॒म् । अ॒स्तौ॒त् । सः । ए॒नम् । स्तु॒तः । सु॒वर्ग॑मि॒ति
सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम् । अ॒ग॒म॒य॒त् । यः । 39 (50)

1.5.9.5

ए॒वं वि॒द्वान॑ग्निमु॒पति॑ष्ठते सु॒वर्ग॑मे॒व लो॒कमे॑ति॒ सर्व॑मायु॒रेत्य॑भि
वा ए॒षोऽग्नी॑ आ रो॒हति॑ य ए॒नावु॑पति॒ष्ठते॑ यथा॒ खलु॑ वै
श्रे॒यान॑भ्या॒रूढः॑ का॒म॒य॒ते॒ तथा॑ क॒रोति॑ न॒क्तमु॑प॒ तिष्ठ॑ते न प्रा॒तः सꣳ
हि न॒क्तं व्र॑तानि सृ॒ज्यन्ते॑ स॒ह श्रे॒याश्च॑ पा॒पीया॑श्च॒ श्वासा॑ते॒ ज्योति॑र्वा
अ॒ग्नि॒स्तमो॑ रा॒त्रिर्य॑ – [] 40

1.5.9.5 (Padam)

ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒म् । उ॒पति॑ष्ठ॒त इत्यु॑प – ति॒ष्ठते॑ । सु॒वर्ग॑मि॒ति
सु॒वः – ग॑म् । ए॒व । लो॒कम् । ए॒ति । स॒र्वम् । आ॒युः । ए॒ति ।
अ॒भी॒ति । वै । ए॒षः । अ॒ग्नी इति॑ । ए॒ति । रो॒हति॑ । यः । ए॒नौ ।

उपतिष्ठ॑त इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । यथा॑ । खलु॑ । वै । श्रेया॑न् ।
 अभ्या॑रूढ इत्यभि॑ – आरूढः॑ । काम॑यते । तथा॑ । करो॑ति । नक्त॑म् ।
 उपो॑ति । तिष्ठ॑ते । न । प्रा॒तः । समि॑ति । हि । नक्त॑म् । व्र॒तानि॑ ।
 सृ॒ज्यन्ते॑ । स॒ह । श्रेया॑न् । च । पापी॑यान् । च । आ॒सा॒ते इति॑ ।
 ज्यो॑तिः । वै । अ॒ग्निः । तमः॑ । रा॒त्रिः । यत् । 40 (50)

1.5.9.6

नक्त॑मुपतिष्ठ॑ते ज्यो॑तिषै॒व तम॑स्तर-त्युप॑स्थेयोऽग्नी(३) नो॑पस्थे॒या(३)
 इत्या॑हुर्मनु॒ष्याये॒न्वै योऽह॑रहरा॒हत्याऽथै॒नं या॑चति स इ॒न्वै
 तमुपा॑र्च्छत्यथ॒ को दे॒वान॑हर॒हया॑चिष्यतीति॒ तस्मान्नो॑पस्थे॒यो ऽथो॑
 खल्वा॑हुराशि॒षे वै कं या॑जमानो यजत इत्ये॒षा खलु॑ वा – [] 41

1.5.9.6 (Padam)

नक्त॑म् । उपतिष्ठ॑त इत्यु॑प – तिष्ठ॑ते । ज्यो॑तिषा । ए॒व । तमः॑ । तर॑ति ।
 उप॑स्थेय इत्यु॑प – स्थेयः॑ । अ॒ग्नी(३)ः । न । उप॑स्थे॒या(३)
 इत्यु॑प-स्थे॒या(३)ः । इति॑ । आ॒हुः । मनु॒ष्याय॑ । इत् । नु । वै । यः ।
 अ॒ह॒र॒ह॒रि॒त्यहः॑ – अ॒हः । आ॒ह॒त्येत्या॑ – ह॒त्य । अथ॑ । ए॒नम् ।

याच॑ति । सः । इत् । नु । वै । तम् । उपे॑ति । ऋ॒च्छति । अथ॑ ।
 कः । दे॒वान् । अ॒हर॒हरि॒त्यहः॑ – अहः॑ । याचि॑ष्यति । इति॑ । तस्मा॑त् ।
 न । उप॒स्थेय॑ इत्युप – स्थेयः॑ । अथो॑ इति॑ । खलु॑ । आहुः॑ ।
 आ॒शिष॑ इत्या॑ – शिषे॑ । वै । कम् । यज॑मानः । यज॑ते । इति॑ ।
 एषा॑ । खलु॑ । वै । 41 (50)

1.5.9.7

आहि॑ताग्ने॒राशी॑ र्यद॒ग्निमु॑पतिष्ठते तस्मा॑दुप॒स्थे यः प्रजा॑पतिः
 प॒शून्सृ॑जत ते सृ॒ष्टा अ॒होरा॒त्रे प्राऽ*वि॒शन् ताञ्छ॑न्दोभि॒रन्ववि॑न्दद्-
 यच्छ॑न्दोभि॒रुपति॑ष्ठते स्वमे॒व तदन्वि॑च्छति न तत्र जा॒म्यस्ती-त्याहु॑र्यो
 ऽहर॑हरुप तिष्ठत इति यो वा अ॒ग्निं प्रत्यङ्ङु॑प तिष्ठते प्रत्ये॑नमोषति यः
 प॒राङ् वि॒ष्वङ् प्र॒जया॑ प॒शुभि॑ () रेति॑ कवातिर्यङ्ङि॒वोप॑ तिष्ठेत नैनं
 प्रत्यो॑षति न वि॒ष्वङ् प्र॒जया॑ प॒शुभि॑रेति । 42

1.5.9.7 (Padam)

आहि॑ताग्ने॒रित्या॑हित-अग्नेः॑ । आ॒शीरित्या॑ – शीः । यत् । अ॒ग्निम् ।
 उपति॑ष्ठत इत्युप – तिष्ठते । तस्मा॑त् । उप॒स्थेय॑ इत्युप – स्थेयः॑ ।
 प्रजा॑पतिरिति प्रजा – पतिः । प॒शून् । अ॒सृज॑त । ते । सृ॒ष्टाः ।

अ॒हो॒रा॒त्रे इ॒त्य॒हः – रा॒त्रे । प्रे॒ति । अ॒वि॒श॒न् । तान् । छ॒न्दो॒भि॒रि॒ति
छ॒न्दः-भिः । अ॒न्वि॒ति । अ॒वि॒न्द॒त् । यत् । छ॒न्दो॒भि॒रि॒ति छ॒न्दः-भिः ।
उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । स्व॒म् । ए॒व । तत् । अ॒न्वि॒ति । इ॒च्छ॒ति ।
न । तत्र । जा॒मि । अ॒स्ति । इ॒ति । आ॒हुः । यः ।
अ॒ह॒र॒ह॒रि॒त्य॒हः – अ॒हः । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । इ॒ति । यः ।
वै । अ॒ग्नि॒म् । प्र॒त्य॒ङ् । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त इ॒त्यु॒प – ति॒ष्ठ॒ते । प्र॒ती॒ति । ए॒न॒म् ।
ओ॒ष॒ति । यः । प॒रा॒ङ् । वि॒ष्व॒ङ् । प्र॒ज॒ये॒ति प्र – ज॒या॑ । प॒शु॒भि॒रि॒ति
प॒शु – भिः () । ए॒ति । क॒वा॒ति॒र्य॒ङ्ङि॒ति क॒वा – ति॒र्य॒ङ्ङ् । इ॒व ।
उ॒पे॒ति । ति॒ष्ठे॒त । न । ए॒न॒म् । प्र॒त्यो॒ष॒ती॒ति प्र॒ति – ओ॒ष॒ति । न ।
वि॒ष्व॒ङ् । प्र॒ज॒ये॒ति प्र – ज॒या॑ । प॒शु॒भि॒रि॒ति प॒शु – भिः ।

ए॒ति । 42 (63)

(सि॒क्त॒स्य॑-स॒ह-भ॑व॒ति-यो-य॑त्-ख॒लु वै-प॒शु॒भि-स्त्र॑यो॒दश॑ च)
(A9)

1.5.10.1

म॒म॒ नाम॑ प्र॒थ॒मं॑ जा॒तवे॑दः पि॒ता मा॒ता च॑ द॒धतु॑र्यद॒ग्रे॑ ।
तत्त्वं॑ बि॒भृ॒हि पु॒नरा॑ म॒दैतो॑स्तवा॒हं नाम॑ बि॒भरा॑ण्यग्ने ।
म॒म॒ नाम॑ तव॑ च जा॒तवे॑दो वा॒ससी॑ इ॒व वि॒वसा॑नौ ये च॒रावः॑ ।
आ॒यु॒षे त्वं॑ जी॒वसे॑ व॒यं य॑था॒यथं॑ वि॒ परि॑ द॒धाव॑है पु॒नस्ते॑ ।
नमो॑ऽग्नये॑ ऽप्र॒तिवि॑द्वाय॒ नमो॑ऽना॒धृष्टा॑य॒ नमः॑ स॒म्राज॑े ।
अ॒षाढो॑ – [] 43

1.5.10.1 (Padam)

म॒म॒ । नाम॑ । प्र॒थ॒मम् । जा॒तवे॑द इति॑ जा॒त – वे॑दः । पि॒ता । मा॒ता ।
च॒ । द॒धतुः॑ । यत् । अ॒ग्रे॑ । तत् । त्वम् । बि॒भृ॒हि । पु॒नः॑ । ए॒ति॑ ।
मत् । ऐ॒तो॒रित्या॑ – ए॒तोः॑ । तव॑ । अ॒हम् । नाम॑ । बि॒भरा॑णि ।
अ॒ग्ने॑ । म॒म॒ । नाम॑ । तव॑ । च॒ । जा॒तवे॑द इति॑ जा॒त – वे॑दः ।
वा॒ससी॑ इति॑ । इ॒व । वि॒वसा॑ना॒विति॑ वि॒-वसा॑नौ । ये इति॑ । च॒रावः॑ ।
आ॒यु॒षे । त्वम् । जी॒वसे॑ । व॒यम् । य॒था॒यथ॑मिति॑ य॒था-य॑थम् । वि॒ ।
प॒रीति॑ । द॒धाव॑है । पु॒नः॑ । ते इति॑ । नमः॑ । अ॒ग्नये॑ ।

अ॒प्रति॑वि॒द्वाये॑त्य॒प्रति॑ – वि॒द्वाय॑ । नमः॑ । अना॑धृ॒ष्टाये॑त्यना॑ – धृ॒ष्टाय॑ ।
नमः॑ । सम्रा॑ज इति॑ सं – राजे॑ । अषा॑ढः । 43 (50)

1.5.10.2

अ॒ग्निर्बृ॑ह॒द्वया॑ वि॒श्वजि॑त्सह॒न्त्यः॑ श्रेष्ठो॑ गन्ध॒र्वः ।
त्वत्पि॑तारो अ॒ग्ने दे॒वास्त्वा-मा॑हु॒तय॑स्त्व-द्वि॒वाच॑नाः ।
सं मा॒मायु॑षा सं गौ॒पत्ये॑न सु॒हिते॑ मा धाः ।
अ॒यम॒ग्निः श्रेष्ठ॑तमो॒ ऽयं॑ भग॒वत्तमो॑ ऽयं॒ सह॑स्रसा॒तमः॑ ।
अ॒स्मा अ॑स्तु सु॒वीर्यं॑ । मनो॑ ज्योति॒र्जुष॑तामा॒ज्यं वि॑च्छिन्नं
य॒ज्ञं स॑मि॒मं द॑धातु । या इ॒ष्टा उ॑षसो नि॒मृच॑श्च ताः सं द॑धामि
ह॒विषा॑ घृ॒तेन॑ । प॒यस्व॑तीरोष॒धयः॑ – [] 44

1.5.10.2 (Padam)

अ॒ग्निः । बृ॒हद्व॑या इति॑ बृ॒हत् – व॒याः । वि॒श्वजि॑दिति॑ वि॒श्व – जि॒त् ।
सह॒न्त्यः । श्रेष्ठः॑ । गन्ध॒र्वः । त्वत्पि॑तार इति॑ त्वत्-पि॒तारः॑ । अ॒ग्ने ।
दे॒वाः । त्वा॒माहु॑तय इति॑ त्वा॒म् – आ॒हुत॑यः । त्वद्वि॒वाच॑ना इति॑
त्वत् – वि॒वाच॑नाः । स॒मिति॑ । मा॒म् । आ॒युषा॑ । स॒मिति॑ । गौ॒पत्ये॑न ।

सु॒हि॒त इति॑ सु – हि॒ते । मा । धाः । अ॒यम् । अ॒ग्निः ।
 श्रे॒ष्ठत॒म इति॑ श्रे॒ष्ठ – त॒मः । अ॒यम् । भ॒गव॑त्त॒म इति॑ भ॒गव॑त्-त॒मः ।
 अ॒यम् । स॒हस्र॑सा॒तम॑ इति॑ स॒हस्र॑ – सा॒तमः । अ॒स्मै । अ॒स्तु ।
 सु॒वी॒र्य॑मि॒ति सु – वी॒र्य॑म् । म॒नः । ज्यो॑तिः । जु॒षता॑म् । आ॒ज्य॑म् ।
 वि॒च्छि॒न्नमि॒ति वि – छि॒न्नम् । य॒ज्ञम् । स॒मि॒ति । इ॒मम् । द॒धातु॑ ।
 याः । इ॒ष्टाः । उ॒षसः॑ । नि॒मृ॒च इति॑ नि-मृ॒चः । च । ताः । स॒मि॒ति ।
 द॒धामि॑ । ह॒विषा॑ । घृ॒तेन॑ । प॒यस्व॑तीः । ओ॒षध॑यः । 44 (50)

1.5.10.3

प॒यस्व॑द्वी॒रुधां॑ प॒यः ।
 अ॒पां प॒यसो॑ य॒त्प॒यस्ते॑न॒ मामि॑न्द्र सꣳ सृ॒ज ।
 अ॒ग्ने॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तं च॑रिष्यामि तच्छ॒केयं॑ तन्मे॑ रा॒ध्यतां॑ । अ॒ग्निꣳ
 हो॒तार॑मि॒ह तꣳ हु॒वे दे॒वान् य॒ज्ञिया॑नि॒ह या॑न् ह॒वाम॑हे । आ य॑न्तु
 दे॒वाः सु॒मन॑स्यमा॒ना वि॒यन्तु॑ दे॒वा ह॒विषो॑ मे॒ अस्य॑ । क॒स्त्वा यु॑नक्ति
 स त्वा॑ यु॒नक्तु॑ या॒नि घ॒र्मे क॒पाला॑न्युपचि॒न्वन्ति॑-[] 45

1.5.10.3 (Padam)

प॒यस्व॑त् । वी॒रु॒धाम् । प॒यः । अ॒पाम् । प॒यसः॑ । यत् । प॒यः । ते॒न ।
मा॒म् । इ॒न्द्र । स॒मि॒ति । सृ॒ज । अ॒ग्ने॑ । व्र॒त॒प॒त॒ इति॑ व्र॒त – प॒ते॑ ।
व्र॒तम् । च॒रि॒ष्या॒मि । तत् । श॒क्ये॒यम् । तत् । मे॒ । रा॒ध्य॒ताम् ।
अ॒ग्नि॒म् । हो॒तार॒म् । इ॒ह । तम् । हु॒वे॑ । दे॒वान् । य॒ज्ञि॒यान् । इ॒ह ।
या॒न् । ह॒वाम॑हे । ए॒ति । य॒न्तु॑ । दे॒वाः । सु॒म॒न॒स्य॑मा॒ना इति॑
सु – म॒न॒स्य॑मा॒नाः । वि॒यन्तु॑ । दे॒वाः । ह॒विषः॑ । मे॒ । अ॒स्य॑ । कः ।
त्वा । यु॒नक्ति॑ । सः । त्वा । यु॒नक्तु॑ । या॒नि । घ॒र्मे॑ । क॒पा॒ला॒नि ।
उ॒प॒चि॒न्व॒न्तीत्यु॑प – चि॒न्व॒न्ति॑ । 45 (50)

1.5.10.4

वे॒ध॒सः॑ ।
पू॒ष्ण॒स्तान्य॑पि व्र॒त इ॒न्द्र॒वा॒यू वि मुञ्च॑तां ।
अ॒भि॒न्नो॑ घ॒र्मो जी॒रदा॑नुर्य॒त आ॒त्त॒स्त॒द॒गन् पु॑नः ।
इ॒ध्मो वे॑दिः परि॒धय॑श्च॒ सर्वे॑ य॒ज्ञस्या॑ऽयु॒रनु॑ सं च॒रन्ति॑ ।
त्रय॑स्त्रि॒ं श॒त॒न्त॒वो ये॑ वि॒त॒न्नि॒रे य इ॒मं य॒ज्ञं स्व॒धया॑ द॒दन्ते॑

तेषां॑ छिन्नं॑ प्रत्येतद्व॑धामि॒ स्वाहा॑ घ॒र्मो दे॒वाꣳ अप्येतु॑ । 46

1.5.10.4 (Padam)

वे॒धसः॑ । पू॒ष्णः॑ । ता॒नि । अ॒पीति॑ । व्र॒ते । इन्द्र॑वा॒यू इतीन्द्र॑ – वा॒यू ।
 वी॒ति । मुञ्च॑ताम् । अ॒भिन्नः॑ । घ॒र्मः । जी॒रदा॑नुरि॒ति जी॒र – दा॒नुः ।
 यतः॑ । आ॒न्तः । तत् । अ॒गन् । पुनः॑ । इ॒ध्मः । वे॒दिः । परि॑धय इति॑
 परि – धयः॑ । च । सर्वे॑ । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒युः । अनु॑ । स॒मिति॑ ।
 चर॑न्ति । त्रय॑स्त्रिंश॒दिति॑ त्रयः॑ – त्रिंश॒त् । तन्त॑वः । ये । वि॒तनि॑र
 इति॑ वि – तनि॑रे । ये । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । स्व॒धये॑ति स्व – धया॑ ।
 दद॑न्ते । तेषा॑म् । छि॒न्नम् । प्र॒तीति॑ । ए॒तत् । द॒धामि॑ ।
 स्वाहा॑ । घ॒र्मः । दे॒वान् । अ॒पीति॑ । ए॒तु । 46 (45)

(अषाढ-ओषधय-उपचिन्वन्ति-पञ्चचत्वारिंशच्च) (A10)

1.5.11.1

वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्याऽऽ प्र या॑तु॒ परा॑वतः । अ॒ग्निरु॑क्थेन वा॒हसा॑ ।
 ऋ॒तावा॑नं वै॒श्वान॑रमृ॒तस्य॑ ज्योतिष॒स्पति॑ । अ॒जस्रं॑ घ॒र्ममी॑महे ।
 वै॒श्वान॑रस्य द॒सना॑भ्यो बृ॒हद॑रिणा॒देकः॑ स्व॒पस्य॑या क॒विः ।

उ॒भा पि॒तरा॑ म॒हय॑न्नजायताग्नि॒ द्यावा॑पृथि॒वी भूरि॑रेतसा ।
पृ॒ष्ठो दि॒वि पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्ठो वि॒श्वा ओष॑धीरा वि॒वेश॑ ।
वै॒श्वान॑रः स॒हसा॑ पृ॒ष्ठो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स – [] 47

1.5.11.1 (Padam)

वै॒श्वान॑रः । नः । ऊ॒त्या । आ । प्रेति॑ । या॒तु । प॒राव॑त इति॑
प॒रा – व॑तः । अ॒ग्निः । उ॒क्थे॑न । वा॒हसा॑ ।
ऋ॒तावा॑नमित्यृ॒त-वा॑नम् । वै॒श्वान॑रम् । ऋ॒तस्य॑ । ज्योति॑षः । प॒तिम् ।
अ॒जस्र॑म् । घ॒र्मम् । ई॒महे॑ । वै॒श्वान॑रस्य॑ । द॒स्नाभ्यः॑ । बृ॒हत् ।
अ॒रिणा॑त् । ए॒कः । स्व॒पस्य॑येति॒ सु – अ॒पस्य॑या । क॒विः । उ॒भा ।
पि॒तरा॑ । म॒हय॑न् । अ॒जाय॑त । अ॒ग्निः । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑
द्यावा॑-पृथि॒वी । भूरि॑रेतसेति॒ भूरि॑ – रे॒तसा॑ । पृ॒ष्ठः । दि॒वि । पृ॒ष्ठः ।
अ॒ग्निः । पृ॒थिव्या॑म् । पृ॒ष्ठः । वि॒श्वाः । ओष॑धीः । ए॒ति । वि॒वेश॑ ।
वै॒श्वान॑रः । स॒हसा॑ । पृ॒ष्ठः । अ॒ग्निः । सः । नः ।
दि॒वा । सः । 47 (50)

1.5.11.2

रि॒षः॑ पा॒तु न॑क्तं॑ ।
जा॒तो॒ यद॑ग्ने॒ भुव॑ना॒ व्य॒ख्यः॑ प॒शुं न॑ गो॒पा इ॒र्यः॑ परि॒ज्मा ।
वै॒श्वान॑र ब्र॒ह्म॒णो वि॒न्द गा॒तुं यू॒यं पा॒त स्व॑स्ति॒भिः सदा॑ नः ।
त्वम॑ग्ने शो॒चिषा॑ शो॒शु॒चान॑ आ रो॒दसी॑ अपृ॒णा जा॑यमानः ।
त्वं दे॒वाँ अ॒भि॒श॒स्तेर॑मुञ्चो॒ वैश्वान॑र जा॒तवे॑दो म॒हित्वा॑ ।
अ॒स्माक॑म॒ग्ने म॒घव॑त्सु धा॒रया॑नामि क्ष॒त्रम॑जर॒ँ सु॒वीर्यं॑ ।
वयं॑ जये॒म श॒तिन॑ँ स॒हस्रि॑णं॒ वैश्वान॑र – [] 48

1.5.11.2 (Padam)

रि॒षः । पा॒तु । न॑क्तम् । जा॒तः । यत् । अ॒ग्ने । भुव॑ना । व्य॒ख्य इति॑
वि – अ॒ख्यः । प॒शुम् । न । गो॒पा इति॑ गो – पाः । इ॒र्यः ।
परि॒ज्मेति॑ परि – ज्मा । वै॒श्वान॑र । ब्र॒ह्म॒णो । वि॒न्द । गा॒तुम् । यू॒यम् ।
पा॒त । स्व॑स्ति॒भिरिति॑ स्व॒स्ति – भिः॑ । सदा॑ । नः । त्वम् । अ॒ग्ने ।
शो॒चिषा॑ । शो॒शु॒चानः॑ । एति॑ । रो॒दसी॑ इति॑ । अपृ॒णाः । जा॑यमानः ।
त्वम् । दे॒वान् । अ॒भि॒श॒स्तेरित्य॑भि – श॒स्तेः॑ । अ॒मुञ्चः॑ । वै॒श्वान॑र ।

जा॒तवे॒द इति॑ जा॒त – वे॒दः । म॒हि॒त्वेति॑ म॒हि – त्वा । अ॒स्माक॑म् ।
अ॒ग्ने । म॒घव॑त्स्वि॒ति म॒घव॑त् – सु । धा॒रय॑ । अ॒नामि॑ । क्ष॒त्रम् ।
अ॒जर॑म् । सु॒वीर्य॑मि॒ति सु – वी॒र्य॑म् । व॒यम् । ज॒येम॑ । श॒तिन॑म् ।
स॒हस्रि॑णम् । वै॒श्वान॑र । 48 (50)

1.5.11.3

वा॒जम॑ग्ने॒ तवो॑ ऽति॒भिः ।
वै॒श्वान॑रस्य॒ सुम॑तौ स्या॒म रा॒जा हि॒कं भु॑व॒नाना॑म॒भिः ।
इ॒तो जा॒तो वि॒श्वमि॑दं वि॒ चष्टे॑ वै॒श्वान॑रो य॒तते॑ सू॒र्येण॑ ।
अ॒व ते॑ हे॒डो व॑रु॒ण नमो॑भि॒रव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे॒ हवि॑र्भिः ।
क्ष॒यन्न॑स्मभ्य॒मसु॑र प्र॒चेतो॑ रा॒जन्ने॑ना॒सि शि॑श्रथः कृ॒तानि॑ ।
उ॒दुत्त॑मं व॒रुण॑ पा॒शम॑स्मद॒वाऽध॑मं वि॒मध्य॑म॒ श्रथा॑य ।
अ॒था व॑यमा॒दित्य॑ – [] 49

1.5.11.3 (Padam)

वा॒जम् । अ॒ग्ने । त॒व । ऊ॒तिभि॑रि॒त्यूति॑ – भिः । वै॒श्वान॑रस्य॒ ।
सु॒मता॑वि॒ति सु – म॒तौ । स्या॒म । रा॒जा । हि॒कम् । भु॑व॒नाना॑म् ।

अ॒भि॒श्री॒रित्य॑भि – श्रीः । इ॒तः । जा॒तः । वि॒श्वम् । इ॒दम् ।
 वी॒ति । च॒ष्टे । वै॒श्वान॑रः । य॒त॒ते । सूर्ये॑ण । अ॒वे॒ति । ते । हे॒डः ।
 व॒रु॒ण । न॒मो॒भि॒रिति॑ नमः – भिः । अ॒वे॒ति । य॒ज्ञे॒भिः । ई॒म॒हे ।
 ह॒वि॒र्भि॒रिति॑ ह॒विः – भिः । क्ष॒य॒न् । अ॒स्म॒भ्य॒मित्य॑स्म – भ्यम् ।
 अ॒सुर । प्र॒चे॒त इति॑ प्र – चे॒तः । रा॒ज॒न् । ए॒ना॒सि । शि॒श्र॒थः ।
 कृ॒ता॒नि । उ॒दि॒ति । उ॒त्त॒म॒मित्यु॑त् – त॒मम् । व॒रु॒ण । पा॒शम् ।
 अ॒स्मत् । अ॒वे॒ति । अ॒ध॒मम् । वी॒ति । म॒ध्य॒मम् । श्र॒था॒य । अ॒थ ।

व॒यम् । आ॒दि॒त्य । 49 (50)

1.5.11.4

व्र॒ते त॒वा॒ऽना॑गसो अ॒दि॒तये॑ स्याम । द॒धि॒क्रा॒व्णो अ॑का॒रि॒षं
 जि॒ष्णो॒रश्च॑स्य वा॒जिनः॑ । सु॒र॒भि॒नो मु॒खा क॑रत् प्र॒ण आ॒यू॒षि
 ता॒रि॒षत् । आ द॒धि॒क्राः श॒वा॒स प॒ञ्च कृ॑ष्टीः सूर्य इ॒व
 ज्यो॒ति॒षा॒ऽप॒स्त॒तान॑ । स॒ह॒स्र॒साः श॑त॒सा वा॒ज्य॒र्वा पृ॑ण॒क्तु म॒ध्वा
 स॒मि॒मा व॒चा॒सि । अ॒ग्नि॒र्मू॒र्धा भु॑वः । म॒रु॒तो य॒द्ध वो॑ दि॒वः सु॒म्ना
 य॒न्तो ह॒वा॒म॒हे । आ तू न – [] 50

1.5.11.4 (Padam)

व्र॑ते । तव॑ । अ॒ना॒ग॒सः॑ । अ॒दि॒त॒ये॑ । स्या॒म॒ । द॒धि॒क्रा॒व्ण॑ इति॑
द॒धि॒ – क्रा॒व्णः॑ । अ॒का॒रि॒ष॒म् । जि॒ष्णोः॑ । अ॒श्व॒स्य॑ । वा॒जि॒नः॑ ।
सु॒र॒भि॒ । नः॑ । मु॒खा॑ ॥ क॒र॒त् । प्रेति॑ । नः॑ । आ॒यू॒षि॑ । ता॒रि॒ष॒त् ।
ए॒ति॑ । द॒धि॒क्रा॒ इति॑ द॒धि॒ – क्राः॑ । श॒व॒सा॑ । प॒ञ्च॑ । कृ॒ष्टीः॑ ।
सू॒र्य॑ । इ॒व॒ । ज्यो॑तिषा । अ॒पः॑ । त॒ता॒न॒ । स॒ह॒स्र॒सा॑ इति॑
स॒ह॒स्र॒ – साः॑ । श॒त॒सा॑ इति॑ श॒त॒ – साः॑ । वा॒जी॑ । अ॒र्वा॑ ॥ पृ॒ण॒क्तु॑ ।
म॒ध्वा॑ ॥ स॒मि॒ति॑ । इ॒मा॑ । व॒चा॒सि॑ । अ॒ग्निः॑ । मू॒र्धा॑ । भु॒वः॑ ।
म॒रु॒तः॑ । य॒त् । ह॒ । वः॑ । दि॒वः॑ । सु॒म्ना॒य॒न्त॒ इति॑ सु॒म्न॒ – य॒न्तः॑ ।
ह॒वा॒म॒हे॑ । ए॒ति॑ । तु॒ । नः॑ । 50 (50)

1.5.11.5

उ॒प॒ ग॒न्त॒न॒ ।
या॒ वः॑ श॒र्म॑ श॒श॒मा॒ना॒य॒ स॒न्ति॑ त्रि॒धा॒तू॒नि॑ दा॒शु॒षे॑ य॒च्छ॒ता॒धि॑ ।
अ॒स्म॒भ्यं॑ ता॒नि॑ म॒रु॒तो॑ वि॒ य॒न्त॒ र॒यिं॑ नो॑ ध॒त्त॒ वृ॒ष॒णः॑ सु॒वी॒रं॑ ॥
अ॒दि॒ति॒र्न॑ उ॒रु॒ष्य॒त्व॒दि॒तिः॑ श॒र्म॑ य॒च्छ॒तु॑ । अ॒दि॒तिः॑ पा॒त्व॒ ह॒सः॑ ।

म॒ही॒मू॒षु मा॒तर॑ꣳ सु॒व्र॒ता॒ना॒मृ॒तस्य॑ प॒त्नी॒मव॑से हु॒वेम॑ ।
तु॒वि॒क्ष॒त्रा॒मज॑रन्तीमु॒रू॒चीꣳ सु॒श॒र्मा॒णम॑दि॒तिꣳ सु॒प्र॒णी॒तिं ।
सु॒त्रा॒मा॒णं पृ॒थि॒वीं द्या॒मने॑हसꣳ सु॒श॒र्मा॒ण() म॑दि॒तिꣳ सु॒प्र॒णी॒तिं ।
दै॒वीं ना॒वꣳ स्वरि॑त्रा॒मना॑गसमस्रवन्ती॒मा रु॑हे॒मा स्व॑स्तये ॥
इ॒माꣳ सु॒ ना॒वमा॑रु॒हꣳ श॒ता॒रि॒त्राꣳ श॒त॒स्प॒र्यां ॥

अच्छि॑द्रां पा॒रयि॑ष्णुं । 51

1.5.11.5 (Padam)

उ॒पे॒ति । ग॒न्त॒न । या । वः । श॒र्म । श॒श॒मा॒नाय॑ । स॒न्ति । त्रि॒धा॒तू॒नी॒ति
त्रि – धा॒तू॒नि । दा॒शु॒षे ॥ य॒च्छ॒त । अ॒धि । अ॒स्मभ्य॑मि॒त्यस्म॑-भ्यम् ।
ता॒नि । म॒रु॒तः । वी॒ति । य॒न्त । र॒यिम् । नः । ध॒न्त । वृ॒ष॒णः ।
सु॒वी॒र॒मि॒ति सु॑-वी॒रम् । अ॒दि॒तिः । नः । उ॒रु॒ष्य॒तु । अ॒दि॒तिः । श॒र्म ।
य॒च्छ॒तु । अ॒दि॒तिः । पा॒तु । अ॒ह॒सः । म॒ही॒म् । उ । स्वि॒ति ।
मा॒तर॑म् । सु॒व्र॒ता॒ना॒मि॒ति सु॑ – व्र॒ता॒ना॒म् । ऋ॒त॒स्य । प॒त्नी॒म् । अ॒व॒से ।
हु॒वे॒म । तु॒वि॒क्ष॒त्रा॒मि॒ति तु॒वि – क्ष॒त्रा॒म् । अ॒ज॒र॒न्ती॒म् । उ॒रू॒ची॒म् ।
सु॒श॒र्मा॒णमि॒ति सु॑ – श॒र्मा॒णम् । अ॒दि॒तिम् ।

सु॒प्र॒णी॒ति॒मि॒ति॒ सु॒ – प्र॒णी॒ति॒म् । सु॒त्रा॒मा॒ण॒मि॒ति॒ सु॒ – त्रा॒मा॒ण॒म् ।
पृ॒थि॒वी॒म् । द्या॒म् । अ॒ने॒ह॒स॒म् । सु॒श॒र्मा॒ण॒मि॒ति॒ सु॒ – श॒र्मा॒ण॒म् () ।
अ॒दि॒ति॒म् । सु॒प्र॒णी॒ति॒मि॒ति॒ सु॒ – प्र॒णी॒ति॒म् । दै॒वी॒म् । ना॒व॒म् ।
स्व॒रि॒त्रा॒मि॒ति॒ सु॒ – अ॒रि॒त्रा॒म् । अ॒ना॒ग॒स॒म् । अ॒स्र॒व॒न्ती॒म् । ए॒ति॒ ।
रु॒हे॒म । स्व॒स्त॒ये॒ । इ॒मा॒म् । स्वि॒ति॒ । ना॒व॒म् । ए॒ति॒ । अ॒रु॒ह॒म् ।
श॒ता॒रि॒त्रा॒मि॒ति॒ श॒त – अ॒रि॒त्रा॒म् । श॒त॒स्प॒या॒मि॒ति॒ श॒त – स्प॒या॒म् ।
अ॒च्छि॒द्रा॒म् । पा॒र॒यि॒ष्णु॒म् । 51 (69)

(दि॒वा स॒-स॒ह॒स्रि॒णं॒ वै॒श्वान॒राऽऽ-दि॒त्य- तू नो॑-ऽने॒ह॒स॒म्
सु॒श॒र्मा॒ण- मे॒का॒न्न वि॑श॒तिश्च॑) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(दे॒वा॒सु॒राः-प॒रा-भू॒मि-भू॒मि-रु॒प॒प्र॒य॒न्तः-सं प॒श्या॒-म्य॒य॒ज्ञः-
सं प॒श्या॒-म्य॒ग्नि॒हो॒त्रं-म॒म ना॒म-वै॒श्वान॒र-एका॒दश॑) ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(दे॒वा॒सु॒राः-कृ॒द्धः-सं॑ प॒श्या॒मि-सं॑ प॒श्या॒मि-न॒क्त-मु॒पग॒न्त-
नै॒कप॒ञ्चा॒शत्)

First and Last Padam of Fifth Prasnam :-

(दे॒वा॒सु॒राः-पा॒रयि॒ष्णुं)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे

पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 1 – Prasanam 5 – TS 1.5

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	225
Anuvakam 2	5	236
Anuvakam 3	3	163
Anuvakam 4	4	225
Anuvakam 5	4	217
Anuvakam 6	4	229
Anuvakam 7	6	316
Anuvakam 8	5	279
Anuvakam 9	7	363
Anuvakam 10	4	195
Anuvakam 11	5	269
Total →	51	2717